

• סיכומים •
במאמרי
רבנינו

חודשים

אייר - סיוון

- תדפיס -

מתוך הספר החדש
שעתיד לצאת לאור בקרוב

מצורף בסוף הקובץ: ברכת המזון ושבע ברכות

תשורה

משמחת הנישואין של

אליעזר לייזר הכהן ויעל שיחיו

קולין

ל"ג בעומר ה'תשפ"ו,

כפר חב"ד ב' - אה"ק ת"ו

פתח דבר

אנו מודים להשי"ת על כל הטוב אשר גמלנו, ובחסדו הגדול זיכנו בנישואי צאצאינו החתן התמים אליעזר לייזר הכהן שי' עב"ג הכלה המהוללה מרת יעל תחי'.

התודה והברכה לכל קרובי המשפחה, ידידים ומכרים שהואילו לבוא לשמוח איתנו ביום שמחת לבבנו, ולברך את החתן והכלה שיחיו, ואותנו כולנו, בברכת מזל טוב, וחיים מאושרים בגשמיות וברוחניות.

בשמחה ובטוב לבב הננו בזה לכבד את המשתתפים בשמחתנו - על יסוד הנהגת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע בחתונת כ"ק אדמו"ר והרבנית הצדקנית מרת חיה מושקא זי"ע - בתשורה מיוחדת: תדפיס מיוחד מתוך הספר "סיכומים במאמרי רבינו" שעתידי לצאת לאור בקרוב, בתדפיס זה מופיעים מספר מאמרים של הרבי לחודשים אייר-סיוון, מסוכמים בשפה בהירה ופשוטה. סיכומים אלו נכתבו ע"י אח החתן - הרה"ת מנחם מענדל הכהן שי' קולין, ותודתנו נתונה לו על כך.

הא-ל הטוב, הוא יתברך, יברך אתכם ואותנו, בתוך כלל אחינו בני ישראל יחיו, בברכות מאליפות מנפש ועד בשר, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו בקרוב ממש.

מוקיריהם ומכבדיהם

משפחת חבקין
פרדס חנה

משפחת קולין
לוד

יום שלישי שהוכפל בו כי טוב,
י"ח אייר, ל"ג בעומר, ה'תשפ"ו
כפר חב"ד ב', ארץ הקודש

דבר העורך

אמרו חז"ל בגמרא (עירובין נ"ד, א): "ערוכה בכל ושמורה - אם ערוכה ברמ"ח אברים שלך משתמרת, ואם לאו אינה משתמרת" - ללמדנו כי סדר ועריכה בלימוד הם תנאי ליכולת השמירה והקיום של הדברים לאורך זמן.

ברוח זו מוגש לפניכם קובץ זה, תדפיס מתוך הספר "סיכומים במאמרי רבינו" (העתיד לצאת לאור בעתיד אי"ה), המאגד בתוכו סיכומים שנערכו מעת לעת (ט"ו סיכומים עד כה) מתוך מטרה להנגיש את עומק מאמרי הרבי נשיא דורנו בלשון בהירה ותמציתית, באופן שהדברים יהיו ערוכים ומסודרים במחשבת הלומד לאחר הלימוד.

הסיכומים אינם באים להחליף את הלימוד במקור, אלא לשמש כעזר ללומד - לסדר את מהלך הדברים, להדגיש נקודות מרכזיות, לחדד את המסרים לחיים הנלמדים ממאמרים אלו ובכך לשמר את קיומם לאורך זמן גם לאחר הלימוד.

בקובץ זה נכללים: סיכום חדש על מאמר של ל"ג בעומר, לצד סיכומים שנדפסו בעבר על שיחה לחג השבועות, ומאמרים לפרשיות בהעלותך ושלח - המתאימים לפי חודשים אייר-סיוון.

אשמח לקבל הארות, הערות ותיקונים, וכן רעיונות לשיפור ולדיוק, על מנת לשפר ולשדרג סיכומים אלו לקראת הוצאתם לאור בעתיד בספר מפואר ומתוקן.

תפילתי ותקוותי שע"י הוספה בלימוד פנימיות התורה, באופן של סדר ובהירות, נזכה בקרוב ממש לגילוי אור התורה בשלימותו, עם ביאת משיח צדקנו והגאולה האמיתית והשלימה, תיכף ומיד ממש.

בברכת התורה והחסידות,

מענדי קולין

מכתב ברכה מהרבי לרגל נישואי הורי החתן שי'

קולין - ת"א - בסיס

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליוכאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ו' טבת תשמ"ח
ברוקלין, נ. י.

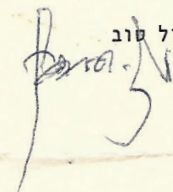
האברך-הווי"ח אי"א נו"נ וכו'
מוה' יעקב יצחק שי' הכהן
וב"ג תי'

שלום וברכה!

במענה על ההודעה מקביעות זמן חתונתם
בשעה טובה ומוצלחת,

הנני בזה להביע ברכתי ברכת מזל טוב מזל
טוב ושתהי' בשעה טובה ומוצלחת ויבנו בית
בישראל בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה
כפי שהם מוארים במאור שבתורה זוהי תורת
החסידות.

בברכת מזל טוב
מזל טוב

הפ"נ שבמכ' יקרא בעת רצון על ציון כ"ק
מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

ל"ג בעומר.

מאמר ד"ה

"שיר המעלות"

ה'תשכ"ב

סיכום

השני!

מעלתה וסגולתה של פנימיות התורה -
תורתו של רשב"י

הקשר בין מאמר זה, ל"ג בעומר וחתונה - הוא: מאמר זה מיוסד על מאמר שאמר הרבי הרי"צ בעת קישורי ה'תנאים' של ביתו מרת שיינא עם בעלה הרה"ח ר' מנחם מענדל הכהן הורנשטיין הי"ד, שנערכו בל"ג בעומר ה'תרצ"ב.

על כן מבאר הרבי הרי"צ במאמרו את הפסוק "שבת אחים גם יחד" שמדבר על התקשרות וייחוד של חתן וכלה.

כמו כן מביא במאמרו שאצל החתן וכלה שלמעלה - הקב"ה וכנסת ישראל - ל"ג בעומר הוא יום הקישורי תנאים ביניהם לקראת החתונה שהיא ביום מתן תורה, בחג השבועות - "ומאז עד חג השבועות הם מועדי שילוח סבלונות [=מתנות] מהחתן לכלה".

- המאמר -

בס"ד. ל"ג בעומר ה'תשכ"ב*

שיר המעלות לרוד הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד¹, ומדייק כ"ק מו"ח אדמו"ר במאמרו ד"ה זה², הרי שבת אחים הוא שיושבים יחד באחוה ובאהבה, ומה מוסיף גם יחד. ומבאר, דאחים הם הנשמות דכור ונוקבא השייכים זל"ז³ (חתן וכלה), ושבת אחים הוא הקירוב וההתקשרות שלהם בקישורי תנאים, וזהו הכנה להנשואין, שאז נעשה (גם) יחד, נוסף על התקשרות גם יחד.

וממשיך בהמאמר, דאיתא בזהר⁴ שבת אחים גם יחד, קוב"ה וכנסת ישראל, גם לרבות ישראל דלתתא. ויש לומר, שהשייכות דהפירוש שאחים הם חתן וכלה עם מאמר הזהר דקאי על קוב"ה וכנסת ישראל, הוא, כי חתן וכלה שלמטה משתלשלים מחתן וכלה שלמעלה⁵, הקב"ה וכנסת ישראל⁶, ולכן מביא בהמאמר מ"ש בזהר (שבת) אחים הם הקב"ה וכנס"י, כי זהו היסוד להפירוש שאחים הם חתן וכלה.

ולכאורה⁷ יש להוסיף, דהביאור שבהמאמר (בשני הענינים דשבת אחים וגם יחד) הוא גם להפירוש⁸ שאחים קאי על בני ישראל, שבהאהבה והאחוה שלהם שתי מדרגות בכללות. התקשרות (בדוגמת קישורי תנאים), ועי"ז באים אח"כ להתאחדות. ועפ"ז יש לומר, דזה שמביא בהמאמר פירוש הזהר דשבת אחים גם יחד קאי על היחוד דקוב"ה וכנס"י, הוא, כי בכדי שהאהבה והאחוה דישאל תהי' באופן דיחוד (דוגמת היחוד דנשואין), הוא⁹ ע"י גילוי היחוד דישאל עם קוב"ה¹⁰. ועפ"ז יש לבאר גם מה שהכתוב¹¹ ממשיך (דשבת אחים גם יחד הוא) כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן שיורד על פי מדותיו, כי בכדי שהיחוד דקוב"ה וישאל יפעול בישאל אהבה ואחוה אמיתית עד באופן דיחוד, הוא ע"י ירידת והמשכת שמן הטוב, כדלקמן (סעיף ח).

* יצא לאור בקונטרס ל"ג בעומר — תשנ"ג, "לקראת ל"ג בעומר הבעל"ט .. עש"ק פ' אמור גו' ואמרת, שנת ה'תשנ"ג.

- 1) תהלים קלג, א.
- 2) דל"ג בעומר תרצ"ב, בתנאים של בתו הרבנית וכו' מרת שיינא עם בעלה הרה"ח וכו' ר' מנחם מענדל הכהן הארענשטיין הי"ד [נרפס בסה"מ תרצ"ב ס"ע שנה ואילך].
- 3) ראה בארוכה מאמרי אדמו"ר האמצעי ויקרא ח"ב ע' תרצו ואילך.
- 4) ח"ג ז, ב.
- 5) ראה ד"ה אשר ברא ה'תשל"ט ס"ב (לעיל ח"ב ס"ע טו), ובהנמסן שם הערה 9.
- 6) וראה בד"ה זה תרצ"ב הג"ל [שם ע' שנו], שבהקב"ה וכנס"י ישנם הענינים דקישורי תנאים וחתונה, דבחהג"ש הוא החתונה דהקב"ה וישאל כמרז"ל (תענית כו, ב — במשנה) ביום חתונתו זה מתן תורה ובל"ג בעומר הוא הקישורי תנאים "ומאז עד חגה"ש הם מועדי שילוח סבלונות מהחתן לכלה".
- 7) ד"לכאורה" הוא גם בענין דהוא למסקנא (ראה שד"ח כללי הפוסקים סט"ז אות ח).
- 8) מפרשים לתהלים שם. וראה חז"ג נט, ב — הובא לקמן ס"ז.
- 9) ראה תניא פרק לב.
- 10) ועפ"ז יומתק מה שמדייק בהמאמר מ"ש בזהר "גם לרבות ישראל דלתתא".
- 11) תהלים שם, ב.

ב) **ויובן** זה בהקדים דאיתא בזהר¹² זמנא חדא הוה צריכא עלמא למיטרא, אתו לקמי' דרשב"י, וע"י שאמר דרוש בפסוק הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד ירד מטר. וידוע הדיוק בזה¹³, הרי מצינו שבכדי לפעול ירידת גשמים היו מוסיפים שש ברכות בשמו"ע¹⁴ וגוזרים י"ג תעניות¹⁵, וחוני המעגל עג עוגה ועמד בתוכה והתפלל¹⁶, ורשב"י פעל זה ע"י אמירת דרוש בלי יגיעה כלל.

ונקודת הביאור בזה (כמובן מהדרושים), דזה שצריך להשתדלות מיוחדת לפעול ירידת גשמים הוא בתפלה. דכיון שתפלה היא מלמטה למעלה, לכן בכדי שהעבודה (תפלה) דהתחתונים תעורר ותמשיך גשמים (דשורש הגשמים הוא למעלה מהשתלשלות¹⁷) צריכה להיות השתדלות מיוחדת. ורשב"י המשיך ירידת גשמים ע"י אמירת תורה, דתורה היא מלמעלה למטה, ולכן לא הי' צריך לעבודה וליגיעה.

והטעם על זה שרשב"י דוקא המשיך ירידת גשמים ע"י אמירת תורה, הוא, כי ירידת גשמים (לאחרי שהי' תחלה עצירת גשמים) הוא שינוי בעולם, דזה שנעשה שינוי בעולם הוא (בדרך כלל) ע"י תפלה, כמבואר בתניא¹⁸. אלא שברשב"י, גם בעסק התורה שלו היתה (גם) המעלה דתפלה, ולכן המשיך ירידת גשמים ע"י אמירת תורה.

ג) **והענין** הוא, דהחילוק בין תורה ותפלה הוא ע"ד החילוק בין ברכה ותפלה¹⁹. דתפלה היא מלמטה למעלה (כנ"ל), שהמתפלל הוא למטה ומבקש שישפיעו לו מלמעלה, וברכה היא מלמעלה למטה, שהמברך [זה שיש לו כח לברך, וע"ד אברהם אבינו שאמר לו הקב"ה הברכות נתונות לך²⁰] הוא למעלה מהשורש שממנו נמשכת הברכה וממשיך אותה מלמעלה למטה. וזהו שברכה היא בדרך ציווי, כי המברך הוא למעלה מהשורש שמשם נמשכת הברכה ולכן בכחו לצוות.

והנה המעלה דברכה לגבי תפלה היא בנוגע להאדם המברך והמתפלל, אבל בנוגע לההמשכה עצמה, ההמשכה שע"י תפלה היא נעלית יותר. דענין הברכה הוא להמשיך מה שכבר נמצא בהמקור ולא דבר חדש, וענין התפלה הוא בקשה מהקב"ה שגם באם לא ישנה ח"ו ההשפעה גם בהמקור, ולא עוד אלא שנגזר עליו שיהי' חולה

12 ח"ג נט, ריש ע"ב.

13 ד"ה זח"ג כו' דעלמא הוה צריך למיטרא באוה"ת ויקרא (הוספות) ע' רנד ואילך [נרפס גם בביאורי הזהר להצ"צ כרך ב אחרי ע' תתקכא ואילך]. ד"ה בזהר פ' אחרי כו' זימנא חדא תרכ"ז (סה"מ תרכ"ז ע' רסו ואילך). סה"מ עטר"ת ס"ע קל ואילך. סה"מ תרפ"ז ע' צא.

14 משנה תענית טו, א. רמב"ם הל' תעניות פ"ג ה"ז. שם פ"ד ה"ז ואילך. טוש"ע או"ח הל' תענית תתקע"ה.

15 משנה שם יב, ב. רמב"ם שם פ"ג ה"ב ואילך. טוש"ע שם.

16 תענית כג, א.

17 ראה תענית (ב, א) דגשמים לא נמסרו ביד שליח. וראה סה"מ תרמ"ד ע' קנה.

18 קר"א רד"ה להבין מ"ש בפע"ח (קנה, א).

19 בהבא לקמן ראה בהציווי בהערה 13. וראה גם לקו"ש ח"י ס"ע 38 ואילך, ובהנסמן שם.

20 במדב"ר פ"א, ב (בסופה).

ח"ו וכיו"ב, מ"מ, תומשך לו השפעה חדשה מאוא"ס שלמעלה מהשתלשלות. דזהו שאומרים בכמה תפלות יהי רצון, דפירוש יהי רצון הוא שיהי רצון חדש. והטעם על זה שהמשכת אור חדש הוא ע"י התפלה דוקא, כי למעשה ידיך תכסוף²¹, ולכן, ע"י התפלה, עבודת המטה, מגיעים לאוא"ס שלמעלה מהשתלשלות.

ד) **והנה** ענין זה שבתפלה (שעל ידה נמשכת השפעה חדשה) הוא בכללות גם בתורה. דזה שע"י הפסק דין שבתורה נעשה שינוי בעולם²² שנעשה דבר חדש שלא הי' גם בשורש ומקור העולם], הוא, כי התורה היא למעלה משורש העולם (כי התורה היא חכמתו ית' שלמעלה מהחכמה דמעשה בראשית), ולכן, ע"י הפס"ד דתורה נעשה שינוי וחיידוש בעולם. ונמצא, שבתורה ישנם ב' המעלות, המעלה דתפלה — המשכת ענין חדש, והמעלה דברכה²³. דהשינוי והחיידוש שנעשה בעולם ע"י הפס"ד דהת"ח העוסק בתורה הוא (לא בדרך בקשה כבתפלה, אלא) בדרך ממילא. וכידוע²⁴ בענין מאן מלכי רבנן²⁵, דלהיות שלימוד התורה שלהם הוא בביטול, הרי הפסקי דינים שלהם הוא שהמלך עצמו (מלך מלכי המלכים הקב"ה) גוזר ואומר את הפסק דין, וכיון שזהו גזירת המלך, נעשה כן ממילא. ועד"ז הוא בנוגע להמופתים שעשו התנאים ואמוראים ע"י עסק התורה שלהם²⁶, כמו רפב"י שאמר גינאי נהרא חלוק לי מימיך²⁷, שישנם בזה שתי המעלות. שינוי וחיידוש בהנהר (שאינו גם בשרשו ומקורו²⁸) — המעלה דתפלה, ושהשינוי בהנהר נעשה ע"י הציווי של רפב"י — המעלה דברכה.

ה) **אלא** שאעפ"כ מעלה בתפלה לגבי תורה, כי תורה היא חכמה, וחכמה (גם) החכמה דתורה שלמעלה מהחכמה דמעשה בראשית) היא באין ערוך לגבי אוא"ס, וע"י התפלה ממשיכים רצון חדש מאוא"ס שלמעלה גם מהחכמה דתורה²⁹. ועפ"ז יש לומר, דהחיידוש בזה שרשב"י המשיך ירידת גשמים ע"י אמירת תורה לגבי המופתים העצומים³⁰ שעשו כמה תנאים ואמוראים ע"י עסק התורה שלהם, הוא, שהשינוי בעולם שעשו כל התנאים והאמוראים הוא ע"י שהמשיכו וגילו שכן הוא ע"פ

(21) איוב יד, טו.

(22) כידוע הראי' לזה מירושלמי (נדרים פ"ו סוף ה"ח. ועוד. הובא בשו"ע אדה"ז הל' ג' נדה סקפ"ט סקכ"ג), דכאשר ב"ד מעברין את השנה — בתול' חורין.

(23) כ"מ באה"ת ויקרא ובה"מ תרכ"ז שבהערה 13. וראה גם סה"מ תרכ"ט ע' ג', שבברכת כהנים ישנם ב' המעלות (דברכה ותפלה), ובהמשך הענין שם בנוגע לתורה.

(24) ת"א וישב כו, ב. וראה אוה"ת ויקרא שם (ע' רנו). סה"מ תרכ"ז שם (ע' רעא).

(25) כ"ה בת"א שם (ובכ"מ), ע"פ גיטין סב, א.

(26) לקו"ת תוריע כב, ג. סה"מ ה"ש"ת ע' 116.

(27) חולין ז, א.

(28) ראה לקו"ת שם כג, א, דזה שע"י התורה פעל חלוקת הנהר הוא לפי שהגילוי שנמשך ע"י התורה הוא מלמעלה מהשתלשלות.

(29) ראה אוה"ת נשא ע' ערה, דההמשכה שע"י תורה, גם במי שתורתו אומנתו, היא מבחינת חכמה, וע"י התפלה "ממשיך יהי רצון שלמעלה מהחכמה, ולכן אף שע"פ החכמה אין סיורים בלא עון עכ"ז ע"י הרצון נמשך המחילה".

(30) כ"ה הלשון בלקו"ת שבהערה 26.

חכמת התורה³¹, והחידוש דירידת מטר ע"י שרשב"י אמר דרוש בפסוק הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, הוא, דהגם שהדרוש שאמר שייך רק לענין המטר³² בכלל אבל לא הי' בו רמז שהעולם הי' ראוי אז למטר, ונמצא שגם ע"פ חכמת התורה (שלמעלה משורש העולם) לא הי' העולם ראוי למטר, וזה שירד אז מטר ע"י אמירת הדרוש הוא לפי שע"י אמירת הדרוש המשיך מאוא"ס שלמעלה מהחכמה לתורה, בדוגמת ההמשכה שע"י תפלה.

ויש לומר, דזה שע"י אמירת תורה דהרשב"י נמשך מאוא"ס שלמעלה מהחכמה לתורה, הוא, כי בפנימיות התורה מאיר בגילוי אווא"ס³³, ולהיות שרשב"י הי' מקור פנימיות התורה [וגם בלימוד הנגלה שלו האיר הפנימיות]³⁴, לכן ע"י אמירת תורה שלו המשיך בגילוי אווא"ס שלמעלה מהתורה.

1) **והנה** זה שבכדי לפעול שינוי בהנבראים הוא (בדרך כלל) ע"י תפלה (כמובא לעיל סעיף ב מתניא), הוא מצד שני טעמים. דזה שנעשה שינוי בהנבראים הוא ע"י המשכת אווא"ס שלמעלה מהשתלשלות, והמשכה זו היא ע"י העלאת מ"ן דתפלה (כנ"ל סוף סעיף ג), וגם כי בכדי שיהי' שינוי בהנבראים שלמטה ע"י האור שלמעלה מהשתלשלות שנמשך בהם צריכים הם להיות כלים להאור, וע"י העלאת מ"ן מלמטה נעשה המטה כלי להאור³⁵. ועפ"ז צריך לומר, דזה שרשב"י המשיך ירידת גשמים ע"י אמירת תורה הוא מפני שבאמירת תורה שלו היו שני הענינים, המשכת אווא"ס שלמעלה מהשתלשלות, וגם הזיכוך דהמטה³⁶ (כדלקמן).

ויש לומר, דזהו גם מה דאיתא בזהר שההשפעה שהמשיך רשב"י ע"י אמירת תורה היתה ירידת גשמים, כי בזה מודגש דזה שבתורתו של רשב"י היתה גם המעלה דתפלה הוא לא רק המעלה דהמשכה מלמעלה מהשתלשלות אלא גם המעלה דזיכוך המטה. והענין הוא, דזה שהשפעת הגשמים באה ע"י אתערותא דלתתא שייך להגשם עצמו. דכמו שבגשמיות הגשם בא מהעננים שנעשים מלחות הארץ, ואד יעלה מן

31) להעיר מתורת הה"מ (לקרא' נו, ד. או"ת ר"פ בשלח לא, ג) דזה שהקב"ה גזור וצדיק מבטל (מו"ק טז, ב. ושי"ן) הוא יכמשל אב שאומר חידוש בתורה והבן מגודל הריפתו ופלפולו סותר את דבריו" — דמזה מובן, שזה שצדיק מבטל הוא מפני שמגלה (ע"ד נצחוני בני נצחוני (ב"מ נט, ב)) שכ"ה ע"פ חכמת התורה. ובהמשך הענין שם, דזה שאמר רפב"י אם אין אתה חולק מימך גוזרני עליך שלא יעברו כך מים לעולם (חולין שם) הוא (לא גזירה בעלמא אלא) הטברה. עיי"ש.

32) ראה אוה"ת ויקרא (ע' רנד. רנו). סה"מ תרכ"ז (ע' רעג).

33) ראה המשך תעריב ח"ב פס"ד (ע' תשמז).

34) המשך תעריב שם. וראה גם המשך תריס"ו ע' מה. שם ע' שו. ובכ"מ. וראה ד"ה פתח ר"ש ה'תשל"ד (ס"ו [לקמן ע' רפט], שע"י הגילוי דפנימיות התורה הגיע רשב"י להקשר דישראל וקוב"ה שלא ע"י אמצעות התורה.

35) כ"ה להדיא בסה"מ עטר"ת שם (ע' קלו). וראה עד"ז סה"מ תרע"ח ס"ע תב.

והעיר שעפ"ז יומתק הלשון בתניא (קו"א קנה, סע"א) "כדי להמשיך אור א"ס ב"ה למטה א"א בלי העלאת מ"ן מלמטה דוקא" — דלכאורה, זה שצריך להעלות מ"ן "כדי להמשיך אור א"ס ב"ה" הוא מצד ההמשכה עצמה [דהמשכת אור שלמעלה מהשתלשלות הוא ע"י העלאת מ"ן שלמטה דוקא], וההוספה "להמשיך אור א"ס ב"ה למוטה", יש לומר, שבתבית "למטה" מרמז הטעם שבסה"מ עטר"ת שם.

36) ראה עד"ז סה"מ תרע"ח שם (ריש ע' תב).

הארץ והשקה את כל פני האדמה³⁷, כמו"כ הוא ברוחניות, דגשם הוא ענין שנעשה³⁸ (נמשך) ע"י אתערותא דלתתא³⁹. וכיון שענין הגשם הוא המשכה שע"י אתערותא דלתתא, מובן, דזה שע"י אמירת תורה דרשב"י ירד גשם, הוא, מפני שבתורתו של רשב"י ישנה נוסף על המעלה הבאה על ידי אתערותא דלתתא (המשכה מלמעלה מהשתלשלות) גם המעלה דאתערותא דלתתא עצמה, זיכוך המטה.

ויש לומר הביאור בזה, דזה שתורה [המשכה מלמעלה] ותפלה [עבודת האדם] הם שני ענינים [ובכלל אחד מהם יש מעלה] הוא בדרגת הנשמות כמו שנעשות מציאות, אבל מצד שורש הנשמות כמו שמושרשות בהעצמות אין לחלק בין המשכה מלמעלה ובין עבודת האדם⁴⁰, דישראל וקוב"ה כולא חד⁴¹. דגילוי ענין זה (שישראל וקוב"ה הם חד ממש) הוא בפנימיות התורה, תורתו של רשב"י, ולכן בתורתו של רשב"י יש גם ענין התפלה (זיכוך המטה).

(ז) **ויש** לומר, דזה שאמירת התורה דרשב"י היתה בפסוק הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד הוא מצד שני ענינים. לפי שזה שייך לירידת גשמים (כנ"ל סעיף ה), וגם לפי שזה שפעל ירידת גשמים (שענינים הוא אתערותא דלתתא, עבודת האדם) ע"י אמירת תורה (המשכה מלמעלה, תורתו של הקב"ה), הוא לפי שישראל וקוב"ה כולא חד, ולכן אמירת התורה שלו היתה עה"פ שבת אחים גם יחד שקאי על היחוד דקוב"ה וישראל (כמובא לעיל בתחלת המאמר). ויש להוסיף, דזהו גם מה שבדרוש שלו (שעל ידו פעל ירידת גשמים) מדובר בענין אהבת ישראל, שגם אלה שבתחלה היו מגיחי קרבא דבעו לקטלא דא לדא, לבתר אתהדרו ברחימותא דאחור, כי ע"י האהבה והאחדות דישראל מתגלה האהבה והאחדות דישראל והקב"ה. דע"י שבת אחים (האהבה והאחור דישראל) נמשך להיות גם יחד, גם לאכללא עמהון שכינתא.

(ח) **וזהו** כשמן הטוב גו', שמן הוא חכמה, תורה, ושמן הטוב הוא פנימיות התורה⁴². ויש לקשר זה עם מ"ש במפרשי הזהר⁴³, דשמן הטוב הוא הארת יסוד דעתיק, כי גליא דתורה שייך לאריך ופנימיות התורה לעתיק. וזהו שבת אחים גם יחד כשמן הטוב גו', שבכדי להיות שבת אחים הוא ע"י לימוד פנימיות התורה.

37 בראשית ב, ו.

38 להעיר מפרש"י עה"פ שם, ה' לא המטיר לפי שאדם אין לעבוד את האדמה כו' וכשבא אדם כו' התפלל עליהם וירדו".

ולהעיר מרמב"ם הלי' תעניות ספ"ג, "שאין גוזרין על הציבור תענית כו' אלא בא"י בלבד ובגלל המטר". ובמגיד משנה שם "שבשאר הצרות אפילו בא"י אין להם חומר זה". ואולי י"ל כי בשאר הענינים — עבודת המטה (תענית וכיו"ב) היא רק בשביל השפעתם, ובמטר הוא בשביל המציאות שלו.

39 המשך וככה תרל"ז פס"ו, עיי"ש בארוכה.

40 ראה עד"ז לעיל ע' קכד ואילך.

41 ראה זח"ג עג, א.

42 ראה גם ד"ה כשמן הטוב תרע"ח (סה"מ תרע"ח ע' רצ) דשמן הטוב הוא פנימיות ח"ס כו' טעמי תורה שיתגלו לעתיד.

43 הובא באוה"ת (יהל אור) לתהלים עה"פ ע' תקה.

וממשיך בכתוב יורד על הזקן זקן אהרן שיורד על פי מדותיו, שהם שתי ירידות. זקן הוא הבנת והשגת התורה, זקן שקנה חכמה⁴⁴, ומדותיו הם לבושי המצוות⁴⁵. שהלימוד דפנימיות התורה צריך לחדור (דורכנעמען) כל הכחות שלו, הן ההבנה וההשגה והן המעשה בפועל. ועי"ז נעשה שבת אחים גם יחד, שהאהבת ישראל שלו היא באופן דשבת אחים (התקשרות, דוגמת קישורי תנאים) ויתירה מזו באופן דגם יחד (יחוד דנישואין), ועי"ז קוב"ה אצית למילוליהו ונעשים כלים לקבל ההשפעה מאו"ס שאין בו הגבלות, גם לא ההגבלה דחכמת התורה, שהקב"ה עצמו משפיע לכאו"א מישראל רב טוב בטוב הנראה והנגלה, בבני חיי ומזוני רויחא.

44 ראה קידושין לב, ב.

45 אוה"ת שם. סה"מ תרע"ח שם.

- סיכום -

שִׁיר הַמַּעְלוֹת לְדָוִד, הֵנָּה מֵחֵטֹאֵב וּמֵחַנּוּעִים שָׁבַת אַחִים גַּם יָחִיד:
כְּשֶׁמֶן הַטּוֹב עַל־הָרֹאשׁ יֵרֵד עַל־הַנְּקָוָה וְקוֹן אֶהְרֹן שִׁירָד עַל־פִּי מְדוּתָיו:
(תהילים פרק קל"ג)

3 פירושים בפסוק זה:

1. הרבי הרי"צ - "אחים" הם חתן וכלה, "שבת אחים" הוא ההתקשרות ביניהם בקישורי תנאים, "גם יחד" הוא החיבור והיחוד ביניהם בעת החתונה.
2. ה'זוהר' - בפסוק זה מדובר על היחוד והחיבור של הקב"ה עם כנסת ישראל.

3. מפרשי התהילים על הפסוק - "אחים" הם בני ישראל, שבאהבת ישראל שלהם יש שתי מדרגות: "שבת אחים" - התקשרות; "גם יחד" - התאחדות. הקשר בין כל הפירושים: חתן וכלה שלמטה משתלשלים מהחתן וכלה שלמעלה - הקב"ה וכנסת ישראל, וגילוי היחוד בין החתן וכלה שלמעלה פועל שגם האהבת ישראל בין בני ישראל למטה יהיה באופן הנעלה של "התאחדות", וכל זה נפעל ע"י "שמן הטוב" שנמשך "על הראש... ומידותיו" (בהמשך המאמר מבאר מהו "שמן הטוב" שפועל כל זה).

*

כדי להבין קשר זה בין כל הפירושים, מביא במאמר סיפור מעניין המובא ב'זוהר' שאירע עם רבי שמעון בר יוחאי והפסוק הנ"ל: "פעם אחת היה צריך העולם לגשם, באו לפני רשב"י, וע"י שאמר דרוש בפסוק הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, ירד גשם".

בסיפור זה ישנם כמה עניינים שצריכים להבין:

1. כיצד פעל רשב"י ירידת גשמים רק ע"י אמירת דרוש ללא יגיעה כלל?
2. מדוע התוצאה שנפעלה ע"י אמירת הדרוש הייתה דווקא ירידת גשמים?
3. איך כל זה מתבטא דווקא בפסוק שעליו רשב"י בחר לומר את הדרוש - "שבת אחים גם יחד"?

העניין הראשון - המעלה בתורתו של רשב"י - המשכת אוא"ס

כדי להבין זאת יש להקדים תחילה ביאור החילוק בין ברכה, תפילה ותורה, והמעלה בכל אחד, ואזי נבין את מעלתה של תורתו של רשב"י - פנימיות התורה - העולה על כולנה:

בנוגע להמשכה	בנוגע לאדם	
<p>המשכת הברכה היא רק ממה שכבר קיים בשורש השפע של האדם שבירכו אותו, ירדת השפע למטה רק התעכבה והמברך פעל שתרד למטה, אך אין בכוחו להמשיך שפע חדש לגמרי.</p>	<p>האדם המברך הוא נעלה יותר, כי הוא נמצא מעל שורש הברכה ולכן בכוחו להמשיך אותה מלמעלה למטה, ע"י ציווי בדרך ממילא ללא יגיעה.</p>	<p>ברכה</p>
<p>המשכת התפילה היא השפעה חדשה שלא הייתה קיימת בשורש השפע של האדם המתפלל, כי תפילת היהודי למטה מגיעה עד אור אין סוף שלמעלה מהשתלשלות - "כי למעשה ידיך תכסוף" - הקב"ה משתוקק דווקא לעבודת ותפילת האדם למטה, ולכן בכח תפילתו לשנות סדרי השתלשלות.</p>	<p>האדם המתפלל נמצא כאן למטה, מתייגע ומבקש בכל כוחו שיענו לתפילתו וימשיכו לו את השפע מלמעלה - מלמטה למעלה.</p>	<p>תפילה</p>
<p>פסקי הדינים בתורה הם גם פועלים שינוי ודבר חדש בעולם, כי שורש התורה הוא מעל שורש העולם, ולכן אם עניין מסויים צריך להיות בעולם על פי חכמת התורה, זה אכן נמשך ומתגלה כך בעולם, אף אם הדבר אינו נמצא בשורש העולם (אך אם גם בשורש של חכמת התורה הדבר לא קיים, לא ניתן לפעול שינוי זה בעולם, כי ע"י תורה בכללות לא ניתן להגיע לאוא"ס שלמעלה מהשתלשלות. שהוא יכול לפעול שינוי בעולם).</p>	<p>התלמיד חכם שלומד את התורה הוא לומד מתוך ביטול מוחלט לה', ולכן כשהוא פוסק דין בתורה אזי זה כמו שהקב"ה עצמו פוסק כך, ולכן העולם משתנה בהתאם לפסק דין בדרך ממילא - התורה אינה מבקשת או ממשיכה, אלא קובעת מציאות.</p>	<p>תורה (בכללות)</p>

מכל הנ"ל נמצא, שאף על פי שהתורה יכולה לפעול שינוי במציאות ובעולם, אך עדיין היא פועלת זאת רק לפי שורשה, ולכן אם הדבר אינו שייך בשורש

חכמת התורה, לא ניתן לפעול אותו. ולכן אם מצד השורש של חכמת התורה העולם אינו ראוי לגשם, לא ניתן לפעול על ידי התורה באופן כללי ירידת גשמים.

כאן מגיע החידוש הגדול של רשב"י שהוא המקור לפנימיות התורה, אשר בה מאיר בגילוי אור-אין-סוף, אור אלוקי בלתי מוגבל, ולכן יכול הוא להמשיך השפעה חדשה מאור-אין-סוף שלמעלה מהעולמות (כמו בתפילה), ובאופן של אמירת תורה בדרך ממילא ללא יגיעה.

העניין השני - ירידת גשמים - זיכוך המטה

הכח הזה שיש באור-אין-סוף לפעול שינוי ודבר חדש בעולם ובנבראים למטה, הוא כי האדם מזכך את עצמו כדי להיות כלי לגילוי זה; וזו המעלה השנייה שיש בתורתו של רשב"י (פנימיות התורה) שהיא מזככת את האדם הלומדה, וזה מתבטא בירידת גשמים דווקא.

עניינו של גשם בגשמיות הוא - "אד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה", האדים של החום מהאדמה עולים למטה למעלה והופכים לגשם שיורד למעלה להשקות את האדמה. נמצא שכל עניינו הוא זיכוך ועליית המטה וחיבורו עם המעלה.

וזו בדיוק פעולתה של פנימיות התורה, להעלות ולזכך את האדם הלומדה ולחבר אותו עם האור-אין-סוף, ולכן רשב"י פעל דווקא ירידת גשמים.

העניין השלישי - "שבת אחים גם יחד" - גילוי היחוד של הקב"ה וישראל

חיבור זה של מטה ומעלה, הוא דווקא בדרגת האור-אין-סוף, בחינת העצמות, שם הקב"ה ובני ישראל "כולא חד" - ייחוד מוחלט ללא חילוקים ודרגות.

ועניין זה רשב"י גילה והמשיך למטה ע"י שאמר דרוש דווקא על הפסוק "שבת אחים גם יחד", שתוכנו הוא (כמובא בתחילת המאמר פירוש הזוהר) הייחוד והחיבור בין בני ישראל והקב"ה.

וחיבור זה מתגלה למטה ע"י שבני ישראל מתחברים ומתקשרים בינם לבין עצמם מתוך אהבה ואחדות אמיתית (כפירוש הפשוט המובא בתחילת המאמר ממפרשי התהילים).

והכח להגיע לאהבת ואחדות ישראל אמיתית היא ע"י "שמן הטוב" - ע"י לימוד פנימיות התורה, תורתו של רשב"י, אשר מזככת את האדם ועושה אותו כלי לקבל את כל ההשפעות בלי הגבלות מהקב"ה עצמו.

ציפה אצרך

יום ל"ג בעומר, יום ההילולא דרשב"י, המקור של פנימיות התורה, הוא הזמן לקבוע לימוד קבוע בתורת החסידות (פנימיות התורה), שלימוד זה מזכך את הלומד ומשפיע עליו, וע"י זה מוביל אותו להתחזקות באהבת ישראל אמיתית, וזה פותח את הצינור לכל הברכות הגשמיות והרוחניות, כפי שנמשכות מאור-אין-סוף בלי הגבלות, בטוב הנראה והנגלה, עד לברכה העיקרית - הגאולה האמיתית והשלימה בקרוב ממש.

• רזג השבועות •

ליקוטי שיחות

חלק י"ח

שיחה א'

סיכום

התורה אצלנו! ולא אצל המלאכים...

מדוע מלאכי השרת לא קיבלו את התורה

מצד דין "בר מצרא"?

ביאור נפלא של הרבי בקשר המיוחד של התורה

דווקא לעם ישראל כפי שהם בעולם הזה!

- השיחה -

חג השבועות

א. טענת המלאכים: „תנה הודך על השמים“

על מתן תורה מסופר בגמרא¹: „בשעה שעלה משה למרום אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש-ברוך-הוא: רבונו של-עולם, מה לילוד אשה בינינו? אמר להם: לקבל תורה בא. אמרו לפניו: חמודה גנוזה, שגנוזה... – אתה מבקש ליתנה לבשר-ודם? מה אנוש כי תזכרנו...² תנה הודך על השמים³. אמר לו הקדוש-ברוך-הוא למשה, החזיר להן תשובה... אמר לפניו: רבונו של עולם, תורה שאתה נותן לי, מה כתיב בה⁴ – אנכי ה' אלוך אשר הוצאתיך מארץ מצרים. אמר להם: למצרים ירדתם? לפרעה השתעבדתם? תורה למה תהא לכם?! שוב מה כתיב בה⁵ – לא יהיה לך אלקים אחרים, בין עמים אתם שרויין, שעובדין עבודה זרה? (וכך שאל משה את המלאכים על הדברות האחרים): כלום אתם עושים מלאכה.. משא ומתן יש ביניכם.. אב ואם יש לכם.. קנאה יש ביניכם יצר הרע יש ביניכם.. מיד הודו לו להקדוש-ברוך-הוא...“.

נאמר בספרים⁶, שהיסוד ההלכתי לטענת המלאכים „תנה הודך על השמים“ הוא כדין „בר מצרא“:

ההלכה קובעת⁷ שכאשר אדם מוכר קרקע לרעהו, זכאי ברהמצר, השכן הגובל לקרקע זו, לקחת את הקרקע מן הלוקח, כי טובתו היא שכל קרקעותיו יהיו סמוכות זו לזו⁸, ונאמר בתורה⁹: „ועשית הישר והטוב בעיני ה'“.

וזו היתה טענת המלאכים: התורה היא גנוזה⁹, נמצאת במרום, ואף הם שם, ולכן חל על כך הדין של ברי-מצרא לקבל את התורה, ולפיכך – „תנה הודך על השמים“.

(6) בס' שתי ידות (להר"א חזקוני. אמשטרדאם תפ"ו) ר"פ תרומה מביא זה בשם המדרש. ובס' שארית יעקב (להר"י אלגאזי. קושט' תקי"א. ליורנו תקנ"ג) פ' במדבר בשם „כת הקודמי" ז"ל, „ראשונים“. ובפני דוד (להחיד"א) פ' יתרו דהוא „שוגרת ומשוגרת“. ושקו"ט בזה בהרבה ספרים – ומהם (נוסף על הנ"ל): באר יצחק (להר"י שאנגי'. שאולינקי תצ"ח) פ' יתרו דרוש ב'. ראש דוד (להחיד"א) פ' יתרו. חסדי אבות לאבות (להנ"ל) פ"ג מ"ד. מערכי לב (להר"י חזקוני. שאולינקי תקפ"א) ערך מ"ת דרוש י"ב. ברית אבות (להר"א בורייאט. ליורנו תרכ"ב) פ' יתרו. שפת אמת עה"ת פ' יתרו. פתח שער לנחל יצחק ח"א וח"ב. וראה אנציקלופדיא תלמודית מע' בר מצרא.

(7) ב"מ ק"ח א. רמב"ם הל' שכנים פ"ב ה"ה. טוש"ע ח"י"מ סי' קעה ס"ו.

(8) רש"י ב"מ שם. רמב"ם שם.
 (9) ואתחנן ו, יח. ובתשובות מיימוניות לס' קנין (סי' טז) שהוא קרוב למ"ע.
 (9*) ועפ"ז יומתק זה שלא אמרו בקיצור חמודה שגנוזה.

1) שבת פה, ב ואילך.
 2) תהילים ה, ה.
 3) תהילים שם, ב.
 4) יתרו כ, ב.
 5) יתרו שם, ג.

לגבי קרקע, ולא לגבי מטלטלין¹⁴,
והתורה איננה קרקע¹⁵.

(ב) הדין של בר־מצרא הוא רק לגבי
מכירה ולא לגבי מתנה¹⁶, והתורה
ניתנה במתנה.

(ג) ישראל קרובים אל הקדוש־ברוך־
הוא, כמו שנאמר¹⁷ „מי גוי גדול אשר
לו אלקים קרובים אליו“, יתר על־כן:
ישראל הם „בנים למקום“¹⁸, ולגבי
קרובים¹⁹, ובודאי בנים²⁰, אין חל הדין
של בר־מצרא.

[ובכך מובן כיצד רצו המלאכים
לקחת את התורה לאחר¹⁰ שכבר נאמר
בה „צו את בני ישראל“, „דבר אל בני
ישראל“ וכדומה, כי ההלכה לגבי בר־
מצרא קובעת, שגם לאחר המכירה
מסלקים את הלוקח מן השדה ונותנים
אותו לבר־המצר¹¹].

כדי להפריך את טענתם¹², מציינים
המפרשים¹³ מספר תירוצים, ומהם:

(א) ההלכה לגבי בר־מצרא חלה רק

14 העיטור ח"א אות מ' מכירת קרקעות * -
הובא במ"מ הל' שכנים פ"ג ה"ד. הר"י ברצלוני -
הובא בטור שם. שו"ע סנ"ג.

15 להעיר מתניא (פ"ד), „ומשם נסעה וירדה
כו"ל.

בס' ברית אבות כ', שלתורה דין קרקע יש לה
כי היא קיום העולם והעולם נברא על ידה. אבל
צ"ע: (א) סוף־סוף התורה עצמה היא דבר המטלטל,
ומאי נפק"מ שעי" הוא קיום העולם. (ב) העולם
נברא בשביל התורה ולא להיפך, ח"ו. (ג) זה שעי"
הוא בריאת וקיום העולם הוא רק בחי' אחריים
שבה ולא בחי' פנים (תניא קו"א ד"ה דוד זמירות.
ובכ"מ). וראה לקמן הערה 52.

16 ב"מ שם, רע"ב. רמב"ם שם פ"ג ה"א.
טשו"ע שם סנ"ד.

17 ואתחנן ד, ז.

18 אבות פ"ג מ"ד. ראה יד, א. שמות ד,
כב"כג.

19 כגירסת הבה"ג (הובא בב"י - בשם הר"ן
לטור חו"מ שם ד"ה ואפילו. ד"ה וכתב עוד) בב"מ
שם ד, „קרוב ות"ח לית בהו משום דינא דב"מ".

20 תשובת הרי"ף הובא בשטמ"ק לב"מ שם.
ובש"ך חו"מ שם סק"ל: ולזה הדעת נוטה לכאורה
וצ"ע.

10 אבל ראה ב"ד פ"א, ד.

11 ואדרבא, עיקר דינא דב"מ הוא על הלוקח
שצריך להסתלק, ולא על המוכר (פרש"י ב"מ שם,
ב ד"ה עכ"ם. ועוד*). וראה בס' מערכי לב שם,
שמטעם זה אמר הקב"ה למשה שהוא יחזיר להם
תשובה ולא השיב להם בעצמו, כי טענת המלאכים
היתה על משה (הלוקח).

ומה שהמלאכים טענו להקב"ה** - י"ל: (א) כיון
שסו"ס צריך משה להחזירה לשמים א"כ הפוכי
מטרתא למה לי - ע"ד כתובות קי, א (משא"כ
בדובין לעכ"ם (ב"מ שם, ב)). (ב) החיוב שעל
הלוקח - מטיל על המוכר האיסור דלפני עוור.
(אבל עפ"ז צ"ע - דסו"ס יש על המוכר איסור (אף
שאינו איסור דבר מצרא), משא"כ הפוכי מטרתא
- טרחא בעלמא).

12 לכאורה אפשר לומר, שתוכן תשובת משה
היא שהתורה אינה שייכת בשמים כלל, ובמילא
אין בזה מצרא וב"מ - אבל ראה לקמן בפנים ס"ה,
שטענת המלאכים היתה (לא על חלק הפשט, כ"א)
על חלק הסוד שבתורה.

13 בהתירוצים שהובאו לקמן - ראה בס'
שנסמנו בהערה 6.

(* וראה לקו"ש ח"ט ט"ע 55 ואילך.

** במערכי לב שם כ' דהקב"ה גילה להם
שטענתם היא רק כלפי משה. אבל עפ"ז צ"ל שידענו
דין דב"מ - לכד כללות ענינו שהוא על הלוקח!

(* בעיטור שם: אפי' מטלטלין. אבל במ"מ שם:
לבר ממטלטלי. וראה שער החדש לעיטור שם אות
קסח.

יש המפרשים: (א) שכל ישראל הם בני־מצרא לתורה, כי נשמות ישראל „גזרות מתחת כסא הכבוד”³⁰.

(ב) בשעת מתן תורה היו כל ישראל שותפים לקדוש־ברוך־הוא, כי הם כבר קבלו את מצות שבת במרה³¹, לפני מתן תורה, ואמרו חז”ל³² „כל המתפלל בערב שבת ואומר ויכולו... כאילו נעשה שותף להקדוש־ברוך־הוא במעשה בראשית”.

ג. העיקר חסר מן הספר

אבל, לגבי כל התירוצים שלעיל, עיקר חסר מן הספר – אף אחד מהם אינו מוזכר בתשובת משה למלאכים³³.

ואדרבה: בשלשת התירוצים האחרונים נאמר, לכאורה, ההיפך מטענת משה רבינו: בתירוצים אלה מודגש שמשה, וכל יהודי, קרוב לקדוש־ברוך־הוא. קשור אל השמים. והוא שותף לקדוש־ברוך־הוא. ואילו בגמרא נאמר ההיפך: שהתורה כרוכה בירידה למצרים, ומותאמת לגשמיות

(ד) על משה רבינו נאמר²¹ שהוא היה „איש האלוקים”, ועל כך נאמר במדרש²² „מחציו ולמטה איש, מחציו ולמעלה האלוקים”, ואם כך, משה רבינו היה „בר־מצרא” לתורה שהיא בשמים.

(ה) על הפסוק²³ „ויעמוד העם על משה מן הבוקר עד הערב” אומרים חז”ל²⁴, שמשה רבינו היה „דן דין אמת לאמיתו” ואז „כאילו נעשה שותף להקדוש־ברוך־הוא במעשה בראשית”. וההלכה קובעת²⁵, שאם הלוקח הוא שותפו של המוכר, אין חל הדין של בר־מצרא²⁶.

ב. השאלות על התירוצים שלעיל

לכאורה אפשר לשאול על שני התירוצים האחרונים: הרי משה קבל תורה מסיני²⁷ עבור כל²⁸ ישראל²⁹, ולא רק עבור עצמו?

(21) ר”פ ברכה. תהלים צ, א.

(22) דב”ר פי”א ד. מדרש תהלים (באבער) מוזמר צ. וראה ספרי ר”פ האיניו (ועד”ז בת”י ותיב”ע שם. תנחומא שם ב): משה קרוב לשמים.

(23) יתרו יח, יג.

(24) שבת י, א. וש”נ.

(25) רמב”ם שם פי”ב ה”ה. רא”ש ב”מ שם סל”א. נמוקי” שם. טושו”ע שם סמ”ט.

(26) תל’ זה הוא אליבא דמ”ד (זבחים קטז, א) יתרו קודם מ”ת בא (כמ”ש בס’ באר יצחק).

(27) אבות פ”א מ”א. ובשבת שם: תורה שאתהנותן ל’.

(28) חוץ מפילפולא דאורייתא שניתנה למשה אלא שנהג בה טובת עין ונתנה לישראל (גדרים לח, א).

(29) ופשוט דאין לומר שהאדם ב”מ לשמים

(יותר מהמלאכים) מצד זה שהוא מורכב, מן העליונים” (ב”ר פי”ח, יא. פי”ב ח), ובג’ (ד’) דברים דומה (רק – דומה) למלאכי השרת (הגניגה טז, א. אדר”ג פל”ז, ב. ב”ר פי”ח שם).

(30) חז”ט כט, רע”ב. וראה הנסמך בנצוצי זהר לוח”א קיג, א.

(31) סנהדרין נו, ב.

(32) שבת קיט, רע”ב.

(33) ומ”ש במפרשים, דבזה שא”ל הקב”ה למשה „אחוז בכסא כבודי” רמז לתשובה (דלעיל ס”ב) דנשמות גזרות מתחת כסא הכבוד – אינו מובן, שהרי בדברי משה אין כל רמז לזה. וראה מ”ש במפרשים הנ”ל – ע”ד הפלפול – בכמה תירוצים דלעיל.

אי־אפשר להשיג בשום מקום אחר³⁵.
 (ב) על התירוץ השני: לגבי התורה ישנם שלשה ביטויים: (א) „ירושה“³⁶, כנאמר³⁷ „תורה ציווה לנו משה מורשה...“ (ב) „מכירה“, כמאמר חז“ל³⁸ „אמר הקדוש־ברוך־הוא לישראל מכרתי לכם תורת...“ (ג) „מתנה“, כמאמר חז“ל³⁹ „ג’ מתנות טובות נתן הקדוש־ברוך־הוא לישראל... תורה...“ וכנוסח התפילה: זמן מתן תורתנו⁴⁰. שלשה ביטויים אלה מראים על שלשה אופנים בשייכות התורה לישראל, כמוסבר בכמה מקומות⁴¹. ואם כך, התורה שייכת לישראל גם בענין של „מכר“, ולכן חל עליה הדין של ברי־מצרא⁴².

של המקבלה, ואף ל„קנאה“, „יצר הרע“, וכדומה.

ד. שאלות נוספות על שני התירוצים הראשונים

כמו־כן מתעורר קושי על כל אחד משני התירוצים הראשונים, בנוסף לשאלה הכללית הנ”ל:

(א) על התירוץ הראשון: הדין של „ברי־מצרא“ אינו חל על מטלטלין, כי הטעם לדין ברי־מצרא הוא ששדותיו יהיו סמוכים, וטעם זה אינו מתאים למטלטלין, שאותם אפשר לקנות בכל מקום ולהביאם אליו³⁴. טעם זה אינו מתאים בענין התורה^{34*}, אשר אותה

קל יותר הבנתה למלאכים, שהם יותר רוחניים, ובני־יצטרכו ליגיעה יותר (ולמשלים מהגסם – דוגמת קנית במק”א).
 (35) כי לאחר שניתנה תורה למשה – „לא בשמים היא“ (ב”מ נט, ב).
 (36) ונוגע להלכה – ראה סנהדרין נט, א.
 (37) ברכה לג, ד.
 (38) שמו”ר פל”ג, א. וראה ברכות ה, א: בא וראה שלא כמדת הקב”ה כו’ אדם מוכר חפץ כו’.
 (39) ברכות שם. וראה ב”ד פ”ז, ה: ג’ דברים נתנו מתנה לעולם. וראה שמו”ר פכ”ח, א: במתנה נתנה לו. ועד”ו שם פל”ג, ב. וראה שבת קה, א: אנא .. יחבית.
 (40) ראה המשך וככה תרל”ז פע”א: וי”ל מתן תורה הוא בח’ מתנה שבתורה. בנוגע לנוסח ברכת התורה – ראה לקו”ש ח”ג ע’ 115 הערה 23.
 (41) ראה בכ”ז בארוכה: המשך וככה שם פס”ו. סח. ד”ה אם רוח המושל תר”ל פ”ג. ד”ה תורה צוה תרנ”ד. ד”ה אם רוח המושל תרצ”ה פ”ד ואילך (סה”מ קונט’ ח”ב שסא, א ואילך). ד”ה תורה צוה תש”ב. לקו”ש שם ס”ב ואילך.
 (42) במכ”ש מהא דמתנה שיש בה אחריות יש

(34) ומ”ש בסמ”ע (חו”מ שם סקצ”ז) „דדוקא בקרקע שהוא קנין עולם תקנו דין מצרנות כו’ ולא בהני“ – היינו לפי ששם איירי שא’ מן השותפין רוצה למכור ובוה לא שייך טעם המבואר בפנים. והא דמפרש (וכן בפרישה לטור) שבשו”ע איירי בנדון דשותפות* – י”ל, כי בלא”ה פשוט שאין שייך במטלטלין דב”מ טעם המבואר בפנים.
 (34*) ואין להקשות דא”כ שוב בטל הדין דבר מצרא, שהרי דינא דב”מ הוא רק אם הלוקח יכול לקנות שדה במק”א – כי בקשת המלאכים תנה הודך על השמים פשיטא דהיינו שתהי’ רק כמ”ש בלקו”ת תזריע (כג, ב. ובאוה”ת (שם כרך ב’ ע’ תקלא ואילך)) – הלימוד (בעולם המלאכים) יצירה, והוא עתה בלימוד תנ”ך ורוזיל בכתהאריז”ל (ליקושי תנ”ך והש”ס שלו וכו’), (ורק) באופן כזה ילמדה ג”כ בני”ש נשמות בגוף בעוה”ז, אבל אז עיקרה בשמים כי (למטה ידועה רק מציאות הרוחנית ולא מהותה. ואפילו אם גם בזה ישתו עם המלאכים – בכ”ז)

(* ובפרט שבמקור הדין (נסמן בהערה 14) לא נזכר שאיירי בנדון דשותפות. וראה השקו”ט בב”י לטור שם ד”ה אבל לא במטלטלין.

ה. תירוצים נוספים והשאלות עליהם

ישנו תירוץ נוסף, המתאים, לכאורה, לדברי הגמרא, והמובא לאחר הקדמת המפרשים⁴³, שטענת המלאכים היתה על חלק הסוד שבתורה: גם המלאכים יודעים שלחלק הפשט והמעשה שבתורה אין להם קשר, אבל טענתם לגבי דין בר-מצרא היתה על חלק הסוד. וכיון שלישראל ניתנה התורה כולה, והמלאכים יכלו לקבל רק חלק ממנה, הרי ההלכה במקרה כזה היא⁴⁴: „מכר כל נכסיו לאחד לית בה משום דינא דבר-מצרא“.

כן ישנו דין⁴⁵ שאם בר-מצרא צריך את הנכס לרווחים, והלוקח צריך זאת משום דחקן – „דחיקא ליה שעתא“, לא חל הדין של בר-מצרא. וכך בעניננו: הזדקקות בני ישראל לתורה היא כמי

ש„דחיקא ליה שעתא“, כי התורה היא חיותם של ישראל („הם חיינו“), ובאמצעות התורה מנצח היהודי את היצר הרע, כמאמר חז"ל⁴⁶, „בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין“. ואילו המלאכים רצו את חלק הסוד שבתורה, ואין להם יצר הרע, וזה כמי שרוצה את הנכס לרווחים.

אך על תירוצים אלו אפשר לשאול: דברי משה „למצרים ירדתם .. כלום אתם עושים מלאכה .. משא ומתן .. אב ואם .. יצר הרע יש ביניכם“, שלמלאכים אין קשר לחלק הפשט שבתורה, לא היו חידוש לגביהם. המלאכים ידעו זאת קודם לכן, וביקשו מלכתחילה את חלק הסוד שבתורה. ואילו התשובה על כך, ש„מכר כל נכסיו לאחד לית בה משום דינא דבר-מצרא“, או שהתורה היא חיותם של ישראל, אינה מוזכרת בדברי משה אפילו ברמז?

הזדקקות ישראל לתורה – „דחיקא ליה שעתא“ – עקב מלחמת היצר, היא הסבר של המצב שבו „יצר הרע יש ביניכם“. אבל מדברי משה רבינו ומהרחבתו „כלום אתם עושים מלאכה .. משא ומתן .. אב ואם יש לכם“ נראה, שתשובתו למלאכים איננה על מלחמת היצר, אלא על הענין הכללי, שחלק הפשט והמעשה שבתורה אינו מתאים להם.

בה דינה דב"מ (ראה בהמצוין בהערה 16). וגם לפמ"ש הרשב"ם (ב"ב נא, א ד"ה ה"ג במס'. וראה תוד"ה ולמה קידושין כו, א) דהיכא שכתב בשטר לשון מכר ומתנה לית בה דדב"מ – הרי מפורש שם הטעם כי „במתנה ביקש ליתנה לו ולמה כתב לו בלשון מכר כדי ליפות כחו“. אבל בתורה הרי ישנם ב' ענינים ואופנים נפרדים דמכר ומתנה, ומצד המכר שייך בזה דדב"מ.

43 אלושין לתהילים מזמור ה. תדא"ג שבת כאן. ועוד. וראה בכמה מהס' שנזכרו בהערה 6.

וראה אוה"ת בשלה ע' תרמו ואילך.
44 ב"מ קח, ב. רמב"ם שם פ"ב ה"ז. טושו"ע שם סל"ו.

45 רש"י ב"ב ה, א ד"ה ארבעה. בעה"מ לב"מ שם, הובא בנמוקי" ב"מ שם. העיטור אות מ' מכירת קרקעות. רמ"א בשו"ע שם סמ"ט. ופליגי על התוס' ב"ב שם ד"ה ארבעה. רמב"ן במלחמות ב"מ שם. הג"מ שם פ"ב ה"ג. דיעה הב' ברמ"א שם.

(46) קידושין ל, ב.

1. התורה – בניית בית לה'

ההסבר לכך הוא:

מטרת התורה היא הגשמת כוונת הבריאה של „נתאוה⁴⁷ הקדוש־ברוך” הוא להיות לו (יתברך⁴⁸) דירה בתחתונים”. וידוע⁴⁹ הדיוק שבמילה „דירה”, שכשם שבדירה נמצא האדם בכל עצמותו, כך נתאוה הקדוש־ברוך־הוא שעצמותו ממש תשכון „בתחתונים”. רצון זה מתגשם באמצעות התורה, שדרכה „אותי אותם לוקחים”⁵⁰.

לפי זה מופרכת טענת המלאכים לגבי דין של בר־מצרא: ההלכה היא⁵¹, שאם בר־המצר רוצה את השדה לשם זריעה, והלוקח רוצה אותו לשם בניית בית, נתנים את השדה ללוקח, כי „ישׁוב עדיף ולית בה משום דינא דבר־מצרא”. וכך בעניננו⁵²:

מטרת התורה היא עשיית דירה לה' בתחתונים – „בית”⁵³, ולכן מופרכת טענת המלאכים, ואין כאן דין של בר־מצר.

וזאת היתה תשובת משה רבנו „למצרים”⁵⁴ ירדתם .. כלום אתם עושים מלאכה .. משא ומתן יש ביניכם...”: התורה שייכת לישראל, כפי שהיא קשורה לישוב העולם, עולם הזה הגשמי (בין עמים .. קנאה), כי היא

עולמות העליונים תלוי בתורה* (ראה תניא רפכ”ג. קו”א ד”ה דוד ומירות. ובכ”מ), (ב זהו רק בחי' אחוריים שבתורה ולא בחי' „פנים” שבה (קו”א שם). ג) ועיקר: זה שקיום העולם הוא ע”י התורה אינו נרמו כלל בתשובת משה.

משא”כ עפמ”שכ בפנים, שתשובת משה היא כי התכלית של נתינת התורה הוא לעשות לו ית' דירה בתחתונים – דוגמת ישוב וחיוק העולם. ובוה מתבטא עצם ופנימיות התורה – ראה לקמן ס”ח והערה 61.

53) להעיר מהמבואר (ד”ה בשעה שהקדימו תשי”ב. ד”ה יבחר לנו תשכ”ג) שהכוונה דדירה בתחתונים (שמושרשת בעצמותו ית'), היא הסיבה (וע”ד) מה שכל אדם יש לו רצון מוחלט בעצמותו לבנות בית.

54) מל' מיצר וגבול, בחי' העלם והסתר (תו”א מט, ד. ועוד) – כללות עוה”ז שאינו מאיר שם גילוי אלקותו ית' שלמעלה מן הטבע (ראה שם נ, ב – לענין זמן הגלות).

(* ואף שזה תלוי בקיום התורה, היינו קיום המצות הכתובות בתורה (שוהו פי' מרז”ל בראשית בשביל התורה ועוד), במעשה המצות של התחתונים (תניא וקו”א שם) – הרי (לולא הטעם דלקמן) זהו מפני שהתורה ניתנה למטה. שהרי פשוט שכשביקשו המלאכים תנה הודך על השמים – גם קיום המצות כלול בוה (אלא שהוא ברוחניות). ולהעיר ממרז”ל (ראה תניא פ”ד ופ”כ) דאהוי”ד הם שרש כל מ”ע ומל”ת – ואהוי”ד ה”ה עבודת המלאכים וכו'. וראה תניא רפכ”מ.

47) תנחומא נשא טז. ועוד. תניא פל”ז.
48) כן ה' מוסיף (פעמים רבות) כ”ק אדמו”ר (מוהרש”ב) נ”ע – נתבאר בלקו”ש ח”ט ע' 27 ואילך.
49) אהו”ת בלק ר”ע תתקצו. המשך תרס”ז בתחילתו (ס”ע ג') ובכ”מ.
50) ויקר’ פ”ל, יג (לענין מצות). וראה שמו”ר ר”פ תרומה. פל”ג, ו. תנחומא תרומה ג. וראה תניא פמ”ז. ועוד.
51) ב”מ שם. רמב”ם שם פ”ד ה”א טוש”ע שם סכ”ז.

52) ראה עד”ז בס' שארית יעקב (שבעה 6), שמכין שבתורה נברא העולם, ותנאי התנה הקב”ה במע”ב אם ישראל מקבלים תורתו מוטב וא”ל אני מחזיר אתכם לתוהו ובוהו, הר”ז דוגמת הדין דארעא לבתי עדיף משום דישׁוב עדיף לך. אבל טעם זה אינו מספיק, כי: א) גם החיות של

וזאת הדגיש משה בתשובתו „קנאה יש ביניכם יצר הרע יש ביניכם“, כדי להדגיש כיצד העולם הוא „התחתון במדרגה שאין תחתון למטה ממנו בענין הסתר אורו יתברך... עד שהוא מלא קליפות...“⁵⁹

ח. כח ההתחדשות – רק בתחתונים

אך עדיין אין מובן: אמנם, כדי לעשות לה' דירה בתחתונים צריכה התורה להיות למטה. אך עדיין קיימת טענת המלאכים לפי דין של ברמצרא: בכל זאת הם בני המצר, והם רוצים לעשות לה' דירה („בית“) לפחות בעליונים?

הכרחי אפוא לומר, שדירה לו יתברך, – המשכת עצמותו ית' – למטה, אי־אפשר כלל לפעול באמצעות עבודת המלאכים⁶⁰, אפילו לא בעולמות העליונים. רק על־ידי עבודת התחתונים „נמשכת“ עצמותו ית' אל „סדר ההשתלשלות“.

ההסבר לכך הוא: כח העצמות שבתורה מתגלה ומתבטא רק בעבודת הנשמה כאשר היא נמצאת בתוך המיצרים והגבולות שבעולם הזה⁶¹. הנשמה יורדת לעולם שהוא „מלא

ניתנה כדי לעשות לה' דירה בתחתונים“⁵⁵.

ז. ע"י עבודת התחתונים מתרוממים גם העליונים

אמנם, גם העליונים, המלאכים, זקוקים לשפע האלקי שעל־ידי התורה, כי גם בעולמות העליונים, כפי שהם מצד עצמם, מאירה רק הארה מן האלקות, וגם שם יש „ירידה מאור פניו יתברך“⁵⁶;

ובאמצעות עבודת התחתונים יורדת העצמיות של האלקות, „דירה לו יתברך“ גם אל העליונים, אל כל „סדר ההשתלשלות“⁵⁷.

וידוע⁵⁸ המשל על־כך: כאשר רוצים להרים בנין באמצעות „כלי ההגבהה הנקרא ליווער (=מנוף)“, צריך להניח את המנוף מתחת ל„חלקים התחתונים שבו דוקא“, כי אילו ירימו „מאמצע... לא היה מגביה התחתונים“.

לכן מוכרחים לתת את התורה דוקא בעולם הזה „התחתון... שאין תחתון למטה ממנו“⁵⁹, ועל ידי כך מתרומם כל ה„בנין“ של „סדר ההשתלשלות“.

(55) וראה מדרש תהלים מזמור ה: א"ל אינה ראוי' להתקיים בכס .. והיכן היא מתקיימת בתחתונים שנאמר אנכי עשיתי ארץ ואדם עלי' בראתי.

(56) תניא פל'ו. וראה ד"ה באתי לגני ה'תשי"א פ"ד.

(57) להעיר מדר"ה ג"ח תרמ"ג ספ"א [גדפס ב,התמים' ח"ג ע' מו].

(58) תוי"א ד, א.

(59) תניא שם.

(60) ראה אה"ת ויצא תנה, ב. וראה ג"כ

אה"ת בשלח שבהערה 43.

(61) ראה בארוכה קונטרס ענינה של תורת החסידות ס"ט (בביאור מרו"ל – קידושין ל, ב – בראתי יצה"ר ובראתי לו תורה תבלין), דעצם התורה שמיחדת בעצמותו ית' מתבטא דוקא בזה שהיא תבלין להיצה"ר.

בתשובת משה, באמרו „אב ואם יש לכם“:

ידוע⁶⁴, שכח ההולדה הוא כעין התחדשות מאין ליש, וזה שייך רק בכח ה„אין סוף“, וכח זה אינו קיים אצל המלאכים⁶⁵.

ולכן טען משה רבנו, שכח ההתחדשות קיים רק אצל הנשמות למטה, שבאמצעות עבודתן בעולם הזה הן „מולידות“ – הופכות את הדברים התחתונים, ואת כל „סדר ההשתלשלות“, לדירה לעצמותו ומהותו יתברך.

(משיחת יום ב' דחג השבועות תשי"ח)

קליפות וסטרא אחרא שהן נגד ה' ממש⁵⁹. ובעולם הזה השפל היא לוחמת ביצר הרע, מתגברת על ההעלמות וההסתרים, והופכת אותם מחושך לאור. עבודה זו של „אתכפיא“ (=הכנעה) ו„אתהפכא“ (=הפיכה) של ה„קליפות“ (=כוחות הטומאה) „שהן נגד ה' ממש“ לענין של קדושה, היא עבודה של התחדשות, הפיכת ה„יש“ ל„אין“, וכח ההתחדשות הזה נובע מעצמותו ית', שרק הוא לבדו בכחו וביכולתו לברוא (לחדש) יש מאין⁶², והוא נותן את הכח להפיכת יש לאין⁶³.

וגם מעלת כח ההתחדשות נרמזת

64 המשך שמח תשמח תרנ"ז ע' 3 ואילך. וראה לקו"ת שה"ש מ, א.
65 לקו"ת שם (לט, ד ואילך). ביאורו ה, ד.

62 אגה"ק סי' כ (קל, רע"ב).
63 ראה בארוכה לקו"ש [המתורגם] ח"ו ע' 23 ואילך. ח"י"ב ע' 74-5. וש"נ.

- ס'כוס -

"תנה הודך על השמיים" -

בקשת המלאכים לקבל את התורה

הגמרא במסכת שבת (דף פ"ח ע"ב, ב"סוגיא דמתן תורה") מספרת על דו שיח מעניין שהתפתח בשמיים בין משה רבינו למלאכי השרת כשעלה לקבל את התורה מהקב"ה כדי ליתנה לעם ישראל:

"בשעה שעלה משה למרום כדי לקבל את התורה בשביל עם ישראל, אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה: ריבונו של עולם, מה לילוד אישה בינינו?

אמר להם הקב"ה למלאכים: לקבל את התורה בא.

אמרו וטענו המלאכים לפניו של הקב"ה: התורה שהיא חמודה גנוזה שגנוזה אצלך תשע מאות ושבעים וארבעה דורות קודם שנברא העולם, האם אתה מבקש ליתנה לבשר ודם הנמצאים למטה ושקועים בהבלי העולם, שהם יעסקו בתורה? 'מה אנוש כי תזכרנו וכן אדם כי תפקדנו?'... 'תנה הודך על השמיים', תשאיר את התורה אצלנו בשמיים.

אמר לו הקב"ה למשה, החזיר להן תשובה, תענה להם אתה למה התורה צריכה להיות למטה בארץ ולא להישאר בשמיים.

אמר משה לפניו של הקב"ה ושאל אותו: ריבונו של עולם, תורה שאתה נותן לי מה כתיב בה?

ענה לו הקב"ה: כתוב בה 'אנוכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים'.

אמר להן משה למלאכים ושאל אותם: האם למצרים ירדתם? האם לפרעה השתעבדתם? אם כן, התורה למה שתהא לכם?

שוב שאל משה רבינו את הקב"ה: מה עוד כתיב בה?

ענה לו הקב"ה: כתוב בה 'לא יהיה לך אלוקים אחרים'.

פנה משה רבינו למלאכים ושאלם: האם בין עמים אתם שרויין שעובדין עבודת גילולים וצריך להזהיר אתכם על כך?

שוב שאל משה רבינו את הקב"ה: מה עוד כתיב בה?

ענה לו הקב"ה: כתוב בה 'זכור את יום השבת לקדשו'.

פנה משה רבינו למלאכים ושאלם: האם אתם עושים מלאכה בשאר השבוע, שאתם צריכים מנוחה ושבות ביום השבת?

שוב שאל משה את הקב"ה: מה עוד כתיב בה?

ענה לו הקב"ה: כתוב בה 'לא תישא את שם ה' אלוקיך לשווא'.
 פנה משה רבינו למלאכים ושאלם: האם משא ומתן יש ביניכם שצריך להזהיר אתכם לא להישבע לשווא?
 שוב שאל משה את הקב"ה: מה עוד כתיב בה?
 ענה לו הקב"ה: כתוב בה 'כבד את אביך ואת אימך'.
 פנה משה רבינו למלאכים ושאלם: האם אב ואם יש לכם שצריך לצוות אתכם לכבד אותם?
 שוב שאל משה את הקב"ה: מה עוד כתיב בה?
 ענה לו הקב"ה: כתוב בה 'לא תרצה, לא תנאף, לא תגנוב'.
 פנה משה רבינו למלאכים ושאלם: האם קנאה יש ביניכם, או האם יצר הרע יש ביניכם, שבגללם צריך להזהיר אתכם מלהגיע למעשים אלו?
 מיד הודו לו המלאכים להקדוש ברוך הוא שהתורה אכן צריכה לרדת דווקא למטה לארץ ולא להישאר בשמים".

הביסוס ההלכתי לטענתם: דין "בר מצרא"

מבואר בספרים, שלטענת המלאכים להשאיר את התורה בשמיים היה ביסוס וטיעון הלכתי מצד הדין של "בר מצרא".
 דין "בר מצרא" הוא, שאם אדם רוצה למכור את שדהו, אזי אם לשכנו יש שדה שסמוכה לשדה זו העומדת למכירה, יש לשכן זכות ראשונים לרכוש את השדה, כי נוח יותר לשכן שכל שדותיו יהיו ביחד אחת ליד השניה. דין זה נובע מהעיקרון של "ועשית הישר והטוב".
 כך גם המלאכים טענו, מכיוון שהתורה גנוזה ונמצאת בשמיים, וגם הם נמצאים בשמיים, לכן הם שכנים ו"בני המצר" של התורה ומשום כך התורה צריכה להישאר אצלם.

6 תירוצים למה אין טענת "בר מצרא" על התורה

והקושי בכל תירוץ

כדי לפרוץ את טענת המלאכים, מצינו במפרשים כמה וכמה תירוצים מדוע אי אפשר לטעון על התורה את טענת "בר מצרא"; אך הרבי מציג קושי בכל תירוץ שעל פיו לכאורה כן יהיה אפשרי לטעון את טענת "בר מצרא" על התורה, כדלקמן:

1. דין "בר מצרא" שייך רק בקרקעות ולא במטלטלין, ומכיוון שהתורה אינה קרקע לכן המלאכים אינם יכולים לטעון עליה טענת "בר מצרא".

הקושי בתירוץ זה: הטעם לכך שדין "בר מצרא" אינו במטלטלין הוא מכיוון שהאדם יכול לקנות ולהשיג אותם גם במקום אחר ולהביא אותם אליו (מה שאינו בקרקע), אך לגבי התורה היא לא דבר שניתן להשיג במקום אחר כי התורה היא אחת, ולכן המלאכים כן יכולים לטעון עליה טענת "בר מצרא".

2. דין "בר מצרא" שייך רק **במכירה ולא במתנה**, ומכיוון שהתורה ניתנה במתנה לעם ישראל לכן המלאכים אינם יכולים לטעון עליה טענת "בר מצרא".

הקושי בתירוץ זה: מצינו לגבי שייכות ישראל לתורה גם לשון של מכירה, כפי שמובא במאמר רז"ל במדרש שמות רבה: "אמר הקב"ה לישראל, מכרתי להם תורת...", ואם כן מצד הקשר של ישראל לתורה בחלק הזה של המכירה, המלאכים כן יכולים לטעון על התורה דין "בר מצרא".

3. דין "בר מצרא" שייך רק בין שני אנשים **שאינם קרובי משפחה** אחד לשני, ומכיוון שעם ישראל נקראים "בנים למקום" שהם קרובים של הקב"ה לכן המלאכים אינם יכולים לטעון על התורה את טענת "בר מצרא" כי הם אינם בני המצר היחידים שלה.

4. מכיוון שמשה רבינו נקרא **איש האלוקים**, אשר 'חציו איש וחציו אלוקים', ומצד חציו העליון של משה שבשמיים הוא גם כן נקרא "בן המצר" לתורה; וכן גם עם ישראל נקראים "בני המצר" של התורה משום שנשמותיהם **גנוזות מתחת כיסא הכבוד** למעלה בשמיים וגם הם קרובים לתורה, לכן המלאכים אינם יכולים לטעון על התורה את טענת "בר מצרא" כי הם אינם בני המצר היחידים שלה.

5. דין "בר מצרא" אינו שייך במקרה של **מכירה לשותפים**, ומכיוון שמשה רבינו נעשה שותף עם הקב"ה בעולם על ידי שדן את ישראל כל היום כולו; וכמו כן גם עם ישראל נעשו שותפים עם הקב"ה בעולם על ידי קיום מצוות שבת שקיבלו במרה, לכן המלאכים אינם יכולים לטעון על התורה את טענת "בר מצרא".

הקושי בתירוץ זה: תירוץ זה אלו הינם סותרים לגמרי את תשובת משה רבינו למלאכים; תירוץ זה אלו מדגישים את הקירבה והמעלה של משה רבינו ועם ישראל לשמים ולתורה שלכן הם גם כן נקראים "בני המצר" של התורה,

לעומת תשובת משה למלאכים אשר מדגישה את נחיתות העולם הגשמי והתחתון ושייכות התורה לעניינים נחותים אלו דווקא.

6. המלאכים אכן ידעו שהם אינם שייכים לחלק המעשי של התורה, טענת "בר מצרא" שלהם הייתה על חלק הסוד של התורה שהוא יותר שייך וקרוב לעולמות העליונים.

הקושי בתירוץ זה: א. ישנו סייג בדין "בר מצרא" שאינו חל במקרה שאדם מכר את כל נכסיו ושותתיו לאדם אחר; ומכיוון שכל התורה כולה ניתנה לעם ישראל לכן לא ניתן לטעון רק על חלק ממנה את טענת "בר מצרא".

ב. ישנו סייג נוסף בדין "בר מצרא" שאינו חל במקרה שהאדם שרוצה לקנות את השדה "דחוקה לו השעה", ומנגד בן המצר רוצה את השדה רק בשביל הנוחות שלו; ומכיוון שעם ישראל צריכים את התורה בשביל לנצח במלחמת היצר הרע (דוגמת העניין של "דחוקה לו השעה"), והמלאכים רוצים את התורה רק בשביל להתענג בחלק הסוד שבה, לכן אינם יכולים לטעון את טענת "בר מצרא".
הקושי הכללי בכל התירוצים: אף אחת מתשובות אלו אינם נזכרות אפילו ברמז בתשובת משה רבינו למלאכים שמופיעה בגמרא.

תכלית התורה: דירה בתחתונים

אלא הביאור הוא: כל התכלית והמטרה של נתינת התורה לעם ישראל היא, שעל ידי קיום התורה והמצוות הם יבצעו את המטרה שלשמה הקב"ה ברא את העולם - שלקב"ה תהיה "דירה" ראויה בשבילו לשכון דווקא כאן למטה בעולם הגשמי והתחתון, וזה על ידי שבני ישראל נמצאים בתוך העולם עם כל הפיתויים שבו ועם כל היצר הרע שלהם, ובכל זאת כופים את עצמם להתנהג על פי חוקי ודרכי התורה ועושים את העולם למקום טוב יותר שהקב"ה יכול לשכון בתוכו.

ומכיוון שעם ישראל צריכים את התורה בשביל בניית "דירה" לקב"ה, ודין "בר מצרא" אינו שייך במקרה שכן המצר רוצה לקנות את השדה בשביל זריעה והלוקח רוצה לקנות בשביל בניית בית, שאז העדיפות היא ללוקח על פני בן

המצר, לכן המלאכים אינם יכולים לטעון על התורה את טענת "בר מצרא".
 וזה גם כן מה שמשנה רבינו ענה למלאכים בתשובתו, שהדגיש דווקא את
 כל העניינים הנחותים ביותר שיש כאן בעולם הזה - קנאה, יצר הרע, רציחה
 וכו'. ביצוע כוונת בריאת העולם שיהיה לקב"ה דירה בעולם התחתון, ניתן
 לפעול דווקא כשנמצאים פה למטה בתוך כל הדברים הנחותים האלו, נלחמים
 ביצר הרע והופכים אותם מחושך לאור, מרע לטוב. וזה בכח התורה שקיבלנו
 והקב"ה הכניס את עצמו בתוכה.

ציפה אצרך

מכל זה מובן שהתורה ניתנה דווקא לנו כי רק אנחנו יכולים
 באמצעות התורה לתקן ולהפוך את העולם הנחות שבו אנו חיים
 למקום קדוש יותר, טהור יותר, שיוכל להשכין בתוכו את דירתו
 של הקב"ה.

אז זאת עלינו לזכור: כל פעם שאנו עומדים לפני פיתוי של
 היצר לעבור איזו עבירה ואנו עומדים מולו בגבורה ודוחים
 אותו; כל פעם שאנו לוקחים חפץ גשמי בעולם ועושים איתו
 איזו שהיא מצווה - בכך אנחנו מקרבים את העולם עוד יותר
 להיות ראוי שהוא יהיה דירה לקב"ה.

ואת זה יש רק לנו, ולא אצל המלאכים למעלה...

· פרשת בהעלותך ·

מאמר ד"ה

"רני ושמחי"

ה'תשכ"ז

סיכום

הכח לעבוד את ה'

גם כשאין חשק!

- המיאמר -

בס"ד. ש"פ בהעלותך, ט' סיון ה'תשכ"ז*

רני ושמחי בת ציון גוי', ומדייק אדמו"ר הזקן בתו"א (דרושי חנוכה) ד"ה זה', ללכאורה הי' צריך להתחיל ההפטורה דשבת חנוכה בפסוק ויאמר אלי גוי' ראיתי והנה מנורת זהב גוי', ולמה מתחילין ברני ושמחי בת ציון. ומבאר שם', שהשייכות דרני ושמחי בת ציון לחנוכה היא, כי בת ציון קאי על כנסת ישראל בזמן הגלות, דבזמן הבית נקראת כנסת ישראל בשם ציון ובזמן הגלות נקראת בת ציון, כמבואר שם בארוכה.

וצריך להבין, דדיוק הנ"ל [שהתחלת ההפטורה היא רני ושמחי בת ציון ולא ראיתי והנה מנורת זהב] הוא גם בההפטורה דשבת פרשת בהעלותך, שבסמיכות לזמן מתן תורתנו, דמתן תורה הו"ע חירות', ואעפ"כ גם התחלת ההפטורה דש"פ בהעלותך היא רני ושמחי בת ציון.

(ב) **והנה** בתו"א שם בר"ה רני ושמחי הראשון' מקשר הפסוק רני ושמחי בת ציון עם מאמר המדרש' (עה"פ' צאינה וראינה בנות ציון כמלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו), משל למלך כו' לא זו מחבבה' עד שקראה בתי כו' לא זו מחבבה עד שקראה אחותי כו' לא זו מחבבה עד שקראה אמי. ומבאר שם¹⁰, דג' ענינים אלה (בתי אחותי אמי) בעבודת האדם הם קיום המצוות¹¹ עסק התורה והעבודה דמסירת נפש. דכקיום המצוות האדם המקיים את המצוה הוא בחי' מקבל (בת), שהוא מקבל

* יצא לאור בקונטרס ט"ו סיון — תש"ג, "לקראת ט"ו סיון, יום התחלת מאסרו של כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע בשנת תרפ"ז... ג' בהעלותך, יב סיון, שנת ה'תשנ"י.

(1) זכרי' ב, יד. — התחלת וראש ההפטורה דש"פ בהעלותך.

(2) השני — לו, סע"ד ואילך.

(3) זכרי' ד, ב.

(4) לו, סע"ב ואילך.

(5) כמארז"ל (עירובין נד, א. שמו"ר פמ"א, ז (בתחלתו). ויק"ר פי"ח, ג (כסופו). ועוד) עה"פ (תשא לב, טז) "חרות על הלהות" — א"ת חרות אלא חירות, חירות מן גלויות (שמו"ר שם), חירות מן המלכות (ויק"ר שם. וראה גם זכ"ב ק"ג, סע"ב), אין כל אומה ולשון שולטת בהן (עירובין שם. וראה גם שמו"ר שם).

(6) לו, א ואילך. וכ"ה ברד"ה זה דפ' בהעלותך תרכ"ז** (סה"מ תרכ"ז ע' רצז).

(7) שמו"ר ס"פ פקודי. שהש"ר ספ"ג.

(8) שה"ש ג, יא.

(9) כ"ה הלשון בתו"א וברד"ה תרכ"ז הנ"ל שם. ובכ"מ.

(10) וראה גם ד"ה הנ"ל תרכ"ז ס"ה ואילך (סה"מ תרכ"ז ע' שב ואילך).

(11) כ"ה להדיא בתו"א שם (לו, סע"ד).

* וראה לקמן ס"ע שעא ובהערה 40, שלאחרי הגאולה די"ב תמוז נתגלה שהמאסר הי' זריעה, בכדי שעי"ז תהי' צמיחה בריבוי והוספה בהפצת המעיינות.

** כמובן מזה שגורשם בין המאמר דפ' נשא להמאמר דפ' שלח.

כתי"א' (הובא ברשימת מאמרי דא"ח דאדמו"ר מהר"ש ע' 3 בשוה"ג) רשום על ד"ה זה "שבת חנוכה תרכ"ז". ולכאורה הכוונה **שנאמר** בשבת חנוכה, שהרי נסדר בפ' בהעלותך.

את ההמשכה שנמשכת ע"י קיום המצוה. וע"י עסק התורה נעשים ישראל אחים ורעים להקב"ה (אחותי). וע"י העבודה דמס"נ נק' בשם אמי, שהם משפיעים כביכול בהקב"ה. ויש לקשר זה עם המבואר בכ"מ¹² עה"פ בעטרה שעטרה לו אמו, דהעטרה שעטרה כנס"י (אמו) להקב"ה הוא ע"י שהקדימו נעשה לנשמע, כי הביטול דהקדמת נעשה לנשמע הוא כהביטול דמס"נ¹³.

ויש לומר, דמהטעמים שקוראין פרשת בהעלותך את הנרות לאחרי חג השבועות¹⁴ הוא, כי נרות קאי על נשמות ישראל כמ"ש¹⁵ נר הוי' נשמת אדם¹⁶, דפירוש נר הוי' הוא שהנשמה מאירה (משפעת) כביכול להוי'¹⁷, וכדאיתא במדרש¹⁸ עה"פ בהעלותך את הנרות שישראל מאירין למי שמאיר לכל העולם, וענין זה שייך לחג השבועות, עטרה שעטרה לו אמו. ועפ"ז צריך להבין עוד יותר מה שהפטורה דש"פ בהעלותך את הנרות (ענין אמי) הוא רני ושמחי בת ציון.

ג) והענין הוא, שההמשכה שע"י קיום המצוות, בתי, היא המשכה נעלית יותר מההמשכה שע"י העבודה דאחותי ואמי. כי העבודה דמסירת נפש (אמי), ועד"ז עסק התורה (אחותי), מכיון שהיא עבודה רוחנית, יש לה שייכות לההמשכה שנמשכת על ידה, וכיון שההמשכה שע"י העבודה דאחותי ואמי היא כמו אתערותא דלעילא שמתעוררת ונמשכת על ידי אתערותא דלתתא, ההמשכה היא רק במקום שאתעדל"ת מגעת לשם. וההמשכה שע"י מעשה המצוות, שעשיית המצוה היא עשי' גשמית שאינה בערך כלל¹⁹, היא כמו אתעדל"ע שמצד עצמה, ולכן ההמשכה היא מעצמות אוא"ס²⁰. וזהו רני ושמחי בת ציון כי הנני בא ושכנתי בתוכך, שהנני בא כולל שני ענינים. הנני מוכן מעצמי שלא ע"י אתעדל"ת²¹, בא, אני בעצמי כביכול אוא"ס ב"ה ממש²².

-
- 12) סד"ה צאינה וראינה עזר"ת (סה"מ עזר"ת ע' רכה).
 13) ראה גם סה"מ תרכ"ט ע' קפד ואילך, שהביטול דנעשה הו"ע למסור נפשו באחד. ולהעיר גם מלקו"ת אמור לה, סע"א ואילך, דשתי העטרות שנתן בראשן של ישראל הוא ע"י המצוות והתורה (בתי ואחותי), והעטרה שנטל לעצמו, היא העטרה שעטרה לו אמו, ע"י מס"נ באחד.
 14) אלא שבכמה שנים קוראין גם פ' נשא לאחרי חג השבועות. וע"ד שפרשת במדבר קוראין לעולם בהשבת שלפני חג השבועות ולפעמים גם פ' נשא.
 15) משלי כ, כז.
 16) לקו"ת פרשתנו (בהעלותך) רד"ה בהעלותך את הנרות (כט, ג). רד"ה ראיתי והנה מנורת זהב גוי' (לג, ב). רד"ה זה תרכ"ז (סה"מ תרכ"ז ע' רצז). ובכ"מ.
 17) סה"מ תרכ"ז שם. וראה עד"ז תו"א שם (לו, א).
 18) במדבר"י פרשתנו פט"ו, ה. תנחומא פרשתנו ד. וכ"ה גם בשמור"ר פל"ו, ב. — הובא בסה"מ תרכ"ז שם.
 19) ראה המשך תרס"ו ע' נה.
 20) ראה תו"א שם (לו, ג) בענין המעלה דבת ציון "יש אתערותא דלעילא שהיא לעילא לעילא מקום שאין אתערותא דלתתא מגעת שם כלל".
 21) שערי אורה שער החנוכה ד"ה רני ושמחי פכ"א (לג, ב).
 22) לשון התו"א שם.

* (ס"ה"מ שם: וכמו שפרש"י ע"פ בהעלותך. וכפה"נ הוא ט"ס וצ"ל: וכמו במד"ר ע"פ בהעלותך.

ויש להוסיף, שהמעלה דהעבודה דבתי על העבודה דאחותי ואמי היא גם בנוגע להאדם העובד. שבהעבודה דאחותי ואמי נרגש בדקות מציאותו של האדם העובד, גדול העילוי דהעבודה שלו [העילוי דהעבודה עצמה (העבודה דעסק התורה, ומכש"כ העבודה דמס"נ)], והעילוי שנעשה ע"י עבודתו, שנעשה אח להקב"ה ויתירה מזו שמשפיע כביכול בהקב"ה], ובהעבודה דבתי (קיום המצוות) נרגש הביטול שלו²³, הן בנוגע להעבודה עצמה, שכל עבודתו היא רק לקיים ציווי הקב"ה, והן בנוגע לההמשכה שע"י עבודתו, דזה שע"י קיום המצוות נמשך עצמות אוא"ס הוא לא מצד ענינו של האדם המקיים את המצוות אלא מפני שהמצוות הם רצון וציווי העצמות. ויש לומר, דע"י הביטול הוא נעשה כלי להאור שנמשך ע"י המצוות. וזהו כי הנני בא ושכנתי בתוכך, שההמשכה דהנני בא, אני בעצמי כביכול, היא בתוכך, בפנימיות.

ד) **וצריך** להבין, דכיון שאמי היא העבודה דמס"נ, דמס"נ הו"ע הביטול, ובפרט לפי המובא לעיל (סעיף ב) דהעטרה שעטרה כנס"י (אמו) להקב"ה הוא ע"י שהקדימו נעשה לנשמע, שהביטול דהקדמת נעשה לנשמע הוא הביטול לבעל הרצון²⁴, מהי המעלה בהביטול דבתי על הביטול דאמי. ויש לומר כזה, שהביטול דהקדמת נעשה לנשמע, הוא שישארל קיבלו עליהם עול מלכות שמים. ולכן, אף שהביטול דקבלת עול מלכות שמים הוא (לא רק בנוגע לכח המעשה שלו, שיעשה כל מה שיצטווה, אלא גם) בעצם מציאותו²⁵, שכל מציאותו הוא זה שהוא עבדו של המלך, מלך מלכי המלכים הקב"ה, מ"מ, כיון שהקבלת עול מלכות שמים באה מצד האדם, שהוא קיבל עליו להיות עבדו של המלך, הרי בביטול זה מעורבת גם מציאותו של האדם [ועד"ו הוא בנוגע להמס"נ דבחי' אמי, שהמס"נ היא מצד טבע הנשמה²⁶]. לאמיתית הביטול הוא כשהביטול הוא מצד האדון.

ויש לומר, דזהו מ"ש²⁷ כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים, דזה שישארל הם עבדים של הקב"ה הוא (לא רק מפני שהם קיבלו עול מלכותו ית', אלא גם) מפני שהקב"ה הוציא אותם מארץ מצרים, שע"י הם מוכרחים להיות עבדים²⁸. וענין זה נמשך בעיקר בשעת מתן תורה²⁹.

23) ראה גם ד"ה החודש השלישי ס"ד (לעיל ס"ע צח ואילך) ובהגמטן שם, שהמעלה דבתי היא בענין הביטול.

24) בכ"מ (ד"ה בחודש השלישי ה'תשכ"ט ס"ז (לעיל ע' שב ואילך). וראה לקו"ת במדבר יד, א. ועוד) שנשמע הוא ביטול להרצון ונעשה הוא ביטול לבעל הרצון. ובר"ה בששה"ק ה'תש"ט ס"ב (סה"מ ה'תש"ט ע' 148), שגם הקב"ע נעשה הוא בכלל ביטול להרצון, והביטול לבעל הרצון הוא בהקדמת נעשה לנשמע.

25) ראה בארוכה ד"ה בחודש השלישי הנ"ל ס"ח (לעיל ע' שג ואילך).

26) ראה בארוכה לקמן ח"ד ע' קצב, דהמס"נ שמצד הנשמה, כיון שהיא מצד טבעה, היא בחינת מציאות.

27) בהר כה, נה. וע"פ מ"ש בפנים, אולי יש לבאר (וראה עו"ד אוה"ח עה"פ) כפל הלשון "עבדים עבדי הם": דע"י שקבלו עליהם עומ"ש נעשים "עבדים" (עבדים סתם), וע"י שהוצאתי אותם מארץ מצרים — "עברי הם", שהקב"ה עשה אותם לעבדים.

28) להעיר שהשעבוד דעבד שמכרוהו ב"ד הוא שעבוד גדול יותר מהמוכר עצמו — דמכרוהו ב"ד רבו מוסר לו שפחה כנענית משא"כ המוכר עצמו. ועוד כמה חילוקים (קידושין יד, ב) — דיש לומר הטעם על זה, כי המוכר עצמו הוא ברצונו, וכשמכרו אותו ב"ד הוא על כרחו.

29) להעיר ממרו"ל (קידושין כב, ב. הובא בפרש"י עה"פ משפטים כא, ו. ירושלמי קידושין פ"א סוף

(ה) **ועפ"ז** יש לבאר מעלת הביטול דבתי על הביטול דאמי [אף שהביטול דבתי (עול מצוות) הוא בנוגע לכח המעשה, לעשות מה שנצטווה, והביטול דאמי (הקדמת נעשה לנשמע, עול מלכות שמים) הוא בעצם מציאותו (כנ"ל סעיף ד)], כי העול דישראל לקיים את המצוות שניתנו במתן תורה הוא מפני שבמתן תורה עשה הקב"ה אותם לעבדים, אמיתית הביטול. ויש לומר, דזה שמבואר בכ"מ³⁰ דבת הוא בחינת מקבל, דלית ליי מגרמי כלום והוא רק מקבל מה שנותנים לו מלמעלה, הכוונה בזה היא, שגם הביטול דקבלת עול הוא לא משל עצמו אלא שבמתן תורה בחר הקב"ה בישראל להיות לו עבדים.

ויש לקשר זה עם המוכב לעיל (בתחלת המאמר) מתו"א דבת ציון קאי על כנס"י בזמן הגלות, כי הביטול דבת מתגלה בעיקר בהעבודה שבזמן הגלות. וכמבואר במק"א³¹, דבזמן הגלות, ובפרט בדרא דעקבתא דמשיחא, ההעלמות וההסתרים הם גדולים במאד, וישנם העלמות והסתרים שהאדם מצד עצמו (גם ע"י הקבלת עול שלו שמקבל ברצונו), כיון שהוא מוגבל, אין ביכולתו להתגבר עליהם, וזה שישראל מתגברים גם על העלמות והסתרים אלה הוא לפי שהביטול דקבלת עול שלהם הוא (לא מצד המציאות שלהם אלא) מצד האלקות, מפני שהקב"ה בחר בהם להיות לו לעבדים, ולגבי האלקות אין הגבלות³².

וזהו שההפטורה דש"פ בהעלותך שלאחרי זמן מתן תורתנו היא רני ושמחי בת ציון, אף שהענין והמעלה דיום חתונותו זה מתן תורה³³ הוא (עטרה שעטרה לו) אמו, כי תכלית הכוונה בהביטול דאמי שבחג השבועות הוא שע"י יגיעו אח"כ לביטול נעלה יותר, ביטול דבתי, בת ציון.

(ו) **ומדייק** הכתוב רני ושמחי בת ציון, שקיום התומ"צ (ציון³⁴) צ"ל לא רק קב"ה, אלא גם בשמחה, רני ושמחי. וצריך להבין, דכאשר האדם הוא במצב שאין לו תענוג וחיות בתומ"צ, וקיום התומ"צ שלו הוא רק בדרך קבלת עול ויחירה מזו, שגם הקב"ע שלו היא לא באופן שרוצה לקבל עליו

ה"ב) אוןן ששמעה על הר טוני כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם. ולהעיר שהדיבור הראשון דמ"ת הוא "אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים", ובפרש"י שם "כדאי היא ההוצאה שתהיו משועבדים ליי".

30) ראה בארוכה ד"ה החודש דלעיל הערה 23. וש"נ.

31) ראה ד"ה הנ"ל ס"ה.

32) להעיר מתורת הבעש"ט (כתר שם טוב — הוצאת קה"ת — סימן מ"ז ז, ד), דהטעם שכפה הקב"ה עליהם את ההר כנגינת (שבת פה, א), אף שאמרו מעצמם נעשה ונשמע (כקושיית התוספות ד"ה כפה שם), הוא "ללמד שגם כשאינו חושק בתורה ועבודת ה', מ"מ אינו בן חורין ליכטל, רק יעשה על כרחו וידמה כמו שכופין אותו לעשות בע"כ" — דלכאורה, אמירתם נעשה ונשמע היא התחייבות על כל הזמנים, ומחי הקס"ד דע"י שאח"כ (לאחרי ההתחייבות) "אינו חושק" יהי בן חורין ליכטל?

ו"ל הביאור בזה, דההתחייבות דנעשה ונשמע, כיון שהיא מצד האדם שהוא מוגבל, אפשר שלפעמים לא יוכל להתגבר על זה ש"אינו חושק בתורה", ובמילא הוא "בן חורין ליכטל" דאונס רחמנא פטרי" (ב"ק כח, ב); וע"י שהקב"ה כפה עליהם הר כנגינת — ניתן הכח לכ"א מישראל לעשות בעל כרחו, גם כשאינו חושק.

33) חגיגת כו, ב (במשנה).

34) ראה תו"א שם (לו, סע"ב ואילן). שערי אורה שם פ"ח (לב, א).

עומ"ש ורק שאינו יכול לפרוק ממנו עול מלכות שמים מפני שבחירת הקב"ה בישראל להיות לו לעבדים מכריחה איתו], איך יכול לפעול בעצמו שקיום התומ"צ שלו יהי' בשמחה. והענין הוא, דיש עוד פירוש בבת ציון, דציון הם הצדיקים, וכת ציון הוא התקשרות עם הצדיקים³⁵. וע"י ההתקשרות להצדיקים, ובפרט לנשיאי ישראל שענינם הוא להמשיך גילוי אלקות לכל ישראל ובפרט להמקושרים ושייכים אליהם, עי"ז נמשך לו נתינת כח שקיום התומ"צ שלו יהי' בשמחה, רני ושמחי. ובכלל זה הוא גם שלא יהיו לו כלכלים מענינים גשמיים³⁶, רני ושמחי גם בנוגע לבני חיי ומזוני רויחי.

וע"י ההתקשרות להצדיקים ולהנשיאים שבכל דור, ומה שנוגע לנו במיוחד הוא ההתקשרות לכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, יבטלו כל ההעלמות וההסתרים, כולל גם כיטול (ההעלם ד) הגלות³⁷, וכ"ק מו"ח אדמו"ר יוליכנו קוממיות לארצנו, בגאולה האמיתית והשלימה, בקרוב ממש.

(35) אור"ת חנוכה ד"ה רני ושמחי שיב, סע"א.

(36) ראה רמב"ם הלי' תשובה פ"ט ה"א.

(37) שאינו מניח לעסוק בתורה ובמצוות כהוגן (רמב"ם שם ה"ב).

- סיכום -

א

מה הקשר בין "רני ושמחי בת ציון" לפרשת בהעלותך?

"רְנִי וְשִׂמְחִי בַת צִיּוֹן כִּי הִנְנִי בָא וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָךְ נְאֻם ה' ...
וַיֹּאמֶר אֵלַי מַה אַתָּה רְאִיהָ וְאָמַר רְאִיתִי וְהִנֵּה מְנוֹרַת זָהָב פְּלִאָה
וְגִלְגָּה עַל רֵאשָׁה וְשִׁבְעָה גִרְתֶּיהָ עָלֶיהָ ..."

הפטרה זו אנו קוראים בשתי הזדמנויות במהלך השנה, בשבת חנוכה ובשבת פרשת בהעלותך.

שייכותו של החלק השני בהפטרה זו לחג החנוכה ולפרשת בהעלותך מובן, כי מדובר בחלק זה על מנורת המקדש וכל נס חנוכה קשור בה, וכן פרשת בהעלותך בתחילתה עוסקת בעבודת המנורה במקדש ע"י הכהן הגדול.

אמנם תחילת ההפטרה נראית לכאורה שאינה קשורה כל כך עם חג החנוכה ופרשת בהעלותך.

לגבי חג החנוכה, אדמו"ר הזקן מבאר את הקשר ביניהם על פי זה שעם ישראל בזמן הגלות נקראים בשם "בת ציון" (בשונה מזמן הבית שנקראים בשם "ציון"), ולכן חג החנוכה שהוא בזמן הגלות קשור ל"בת ציון".

אך לגבי פרשת בהעלותך לא מובן הקשר והשייכות ל"בת ציון", כי הרי פרשה זו נקראת תמיד לאחר חג מתן תורה, שמתן תורה הביא את עם ישראל למצב של חירות מכל העמים והאומות שלא יוכלו לשלוט עליהם, אם כן איך שייך כאן "רני ושמחי בת ציון" שמורה על עם ישראל בזמן של גלות?

ב

"בתי", "אחותי" ו"אמי" בעבודת האדם

אלא אדמו"ר הזקן בספרו "תורה אור" מקשר פסוק זה עם המשל המובא במדרש (שמו"ר ס"פ פקודי):

"משל למלך שהיתה לו בת יחידה והיה מחבבה ביותר מדאי. והיה קורא אותה 'בתי'; לא זו מחבבה עד שקראה 'אחותי'; ועד שקראה 'אמי'..."

ג' עניינים אלו המוזכרים במשל - אומר אדמו"ר הזקן - נמצאים גם בעבודת ה' של כל יהודי:

"בתי" היא כנגד קיום המצוות ע"י האדם, כי 'בת' היא בבחינת מקבל - מקבלת הכל מהוריה, כך האדם ע"י קיום המצוות הוא מקבל את ההשפעות

שנמשכות ע"י המצוות.

"אחותי" היא כנגד לימוד התורה של האדם, כי ע"י התורה שהאדם לומד הוא נעשה כביכול בבחינת אח לקדוש ברוך הוא.

"אמי" היא כנגד עבודתו של יהודי מתוך מסירות נפש וביטול, כי כמו שאימא היא משפיעה ונותנת תמיד לילדיה כך היהודי ע"י ביטולו ומסירות נפשו הוא כביכול משפיע ונותן לקב"ה.

וזה מה שנפעל בשעת מתן תורה, כמ"ש "בעטרה שעטרה לו אימו", שע"י שעם ישראל ביטלו עצמם והקדימו ואמרו "נעשה ונשמע", הם כביכול הוסיפו לקב"ה 'עטרה' ויפוי. ולכן גם פרשת "בהעלותך את הנרות" נקראת לאחר מתן תורה, כי עם ישראל נקראים נרות, כמ"ש "נר ה' נשמת אדם", שהם מאירים ומשפיעים בקב"ה.

שואל הרבי: על פי כל זה, לאחר שהבנו את הקשר המיוחד שיש בין פרשת בהעלותך למתן תורה ובחינת "אמי" דווקא, עוד יותר אינו מובן מדוע הפטרת פרשת בהעלותך מתחילה עם הפסוק "רני ושמחי בת ציון"?

ג-ה

ג' המעלות שיש דווקא בעבודה של "בתי"

אלא ישנם ג' מעלות דווקא בעבודה של "בתי" (קיום המצוות) על פני ב' העבודות של "אחותי" (לימוד התורה) ו"אמי" (מסירות נפש וביטול):

א. מצד ההמשכה שנפעלת ע"י עבודות אלו: בעבודות "אחותי" ו"אמי" (לימוד התורה ומסירות נפש) - מכיוון שזו עבודה רוחנית יותר של האדם, לכן גם ההשפעה הרוחנית שהאדם ממשיך מלמעלה היא בערך לעבודתו הרוחנית; משא"כ בעבודת "בתי" (קיום המצוות) שמעשה המצוות הוא מעשה גשמי שאינו בערך כלל להשפעה הרוחנית שנמשכת מלמעלה ע"י המעשה הגשמי של המצווה, לכן המצווה ממשיכה מהבחינה הכי עליונה - עצמות אור-אין-סוף, הקב"ה בעצמו.

ב. מצד הרגשת מציאותו של האדם העובד עבודות אלו: בעבודות "אחותי" ו"אמי" (לימוד התורה ומסירות נפש) - מורגשת מציאותו של האדם העובד והדרגה הנעלית שהוא הגיע אליה ע"י עבודה שלו, אם בכך שהוא נעשה אח לקב"ה ע"י לימוד התורה שלו או בכך שהוא יכול להשפיע ולתת לקב"ה ע"י המסירות נפש שלו; משא"כ בעבודת "בתי" (קיום המצוות) האדם אינו מרגיש כלל את מציאותו במהלך קיום המצווה, אם מצד כך שכל מה שהוא עושה זה רק כדי לקיים את הציווי של הקב"ה או מצד כך שגם ההמשכה הנעלית

שנמשכת ע"י קיום המצווה (כנ"ל שנמשכת עצמות ואו"ס) היא נטו כתוצאה מזה שהמצוות עצמן בשורשם נמצאות בעצמות ואו"ס ולכן הן ממשיכות דרגה זו, ולא כתוצאה מהאדם המקיימם.

ג. מצד איכות הביטול של האדם העובד עבודת אלו: בעבודת "אמי" (ביטול ומסירות נפש) האדם מבטל עצמו ומוסר נפשו מצד כך שזה פשוט טבע הנשמה של היהודי ולכן זה לא הביטול האמיתי, כמו במתן תורה כשישראל קיבלו עליהם עול מצוות ו"הקדימו נעשה לנשמע" מתוך ביטול, זה לא היה ביטול אמיתי שיכול להחזיק את התחייבותם לאורך כל הזמנים; משא"כ בעבודת "בתי" (קיום המצוות) העול והביטול שיש ליהודי כדי לקיים מצוות נפעל על ידי כך שהקב"ה לקח אותם לעבדים שלו בשעת מתן תורה ולכן זה מכריח אותם כל הזמן לקיים את המצוות, וזה הביטול האמיתי שיכול לגבור על כל הקשיים ההעלמות וההסתרים שיש ליהודי ומונעים אותו מלקיים את המצוות (ובפרט בזמן הגלות), וביטול ועול זה שהקב"ה נתן על עם ישראל, הוא נותן להם את הכח לקיים תמיד את המצוות.

ולכן אנו קוראים גם את תחילת ההפטרה "רני ושמחי בת ציון" בפרשת בהעלותך לאחר חג השבועות ומתן תורה, כי כל המטרה של מתן תורה היא שעם ישראל לא יישארו עם הביטול של "הקדמת נעשה לנשמע", עם הביטול שלהם (עם כל המעלות שיש בזה בכך שזה "עטרה שעטרה לו אימו"), אלא שיתקדמו ויגיעו לדרגת הביטול של "בתי", ביטול אמיתי בקיום המצוות.

1

הכח לקיים את המצוות גם מתוך קבלת עול וגם מתוך שמחה

שואל הרבי: מכיוון שלפני המילים "בת ציון" מופיעים המילים "רני ושמחי", משמע שקיום התורה והמצוות צריך להיות לא רק בביטול וכפייה מתוך קבלת עול אלא גם מתוך שמחה, איך ניתן לצוות יהודי שגם יקיים מצוות בעל כרחו מתוך ביטול וקבלת עול גם כשאין לו חשק, וגם שיקיים את המצוות מתוך שמחה?

אלא עונה הרבי ע"פ ביאור נוסף במילים "בת ציון" - ש'ציון' מדבר על הצדיקים שבדור, ו'בת ציון' מדבר על ההתקשרות עם הצדיקים שבדור. "וע"י ההתקשרות להצדיקים, ובפרט לנשיאי ישראל שענינם הוא להמשיך גילוי אלוקות לכל ישראל ובפרט להמקושרים ושייכים אליהם, ע"ז נמשך לו נתינת כח שקיום התומ"צ שלו יהיה בשמחה, רני ושמחי. ובכלל זה הוא גם שלא יהיו לו בלבולים מענינים גשמיים, רני ושמחי גם בנוגע לבני חיי ומזוני רויחי".

הערה 32

לגבי מה שמבואר לעיל, שהביטול שהקב"ה פעל על עם ישראל בשעת מתן תורה הוא מה שנותן את הכח ליהודי גם בזמן הגלות להתגבר על כל ההעלמות מניעות ועיכובים שיש לו ובכל זאת לקיים את המצוות, הרבי מביא ומבאר בהערה קטע נפלא מהבעל שם טוב (כתר שם טוב סימן מ"ז) על הכח שיש ליהודי לקיים מצוות גם כשאין לו חשק:

"הקשו התוספות, למה הוצרך הקב"ה לכפות ההר על ישראל, הרי אמרו מעצמן "נעשה ונשמע"? ופירש הבעל שם טוב, לכך כפה הקב"ה על ישראל הר כגיגית - ללמד שגם מי שאינו חושק לתורה ועבודת ה', מכל מקום אינו בן חורין ליבטל, אלא יעשה בעל כרחו".

שואל הרבי, לכאורה לאחר ההתחייבות של עם ישראל בעת מתן תורה "נעשה ונשמע", שבהתחייבות זו הם התכוונו לכל הזמנים ולתמיד, איך יהודי יוכל אחר כך, כשלא יהיה לו חשק, להפר התחייבות זו?

אלא הרבי עונה: "ויש לומר הביאור בזה, שההתחייבות של נעשה ונשמע, כיוון שהיא מצד האדם שהוא מוגבל, אפשר שלפעמים לא יוכל להתגבר על זה ש"אין לו חשק בתורה", ובמילא הוא "בן חורין ליבטל" דאונס רחמנא פטריה; וע"י שהקב"ה כפה עליהם הר כגיגית - ניתן הכח לכל אחד מישראל לעשות בעל כרחו, גם כשאין לו חשק".

· פרשת שלח ·

מאמר ד"ה

"וישלח יהושע"

ה'תשל"ו

סיכום

הדרך הנכונה

לשינוי עצמי ומהותי!

- המיאר -

בס"ד. ש"פ שלח, כ"ח סיון, מבה"ח תמוז, ה'תשל"ו*

וישלח יהושע גוי' שנים אנשים מרגלים גוי', ומבאר בלקו"ת (ד"ה זה?) החילוק בין המרגלים ששלח יהושע להמרגלים ששלח משה, דבמרגלים ששלח משה כתיב: שלח לך לדעתך אני איני מצוה לך, משא"כ שילוח המרגלים דיהושע הי' (לא מדעתו אלא) ע"פ ציווי ה'. ועוד חילוק, דהמרגלים ששלח יהושע היו רק ליריחו, מנעולה של ארץ ישראל, ועי"ז תרו את כל הארץ, משא"כ המרגלים ששלח משה הלכו בכל הארץ לארכה ולרחבה.

ב) ונקודת הביאור בזה, שהציווי דכיבוש הארץ (ברוחניות) הוא (ככל הציוויים שבתורה) ענין נצחי בכל דור ודור. דכאו"א מישאל צריך לכבוש* כל הכחות והענינים דגופו ונפשו הבהמית (ארץ כנען) ולעשותם כלים לאלקות (ארץ ישראל). והחילוק בין יריחו לכללות הארץ בנפש האדם הוא, דיריחו הוא ג' הלבושים מתשבה דיבור ומעשה נכי יריחו הוא מלשון ריח, ולבושים שייכים לריח, וכרמו לשון הזהר* בריחא דלבושייכון, וכללות הארץ (ארץ ז' עממין) הם המדות שבאדם. וזהו מה שהציווי (ליהושע) לשלוח מרגלים הי' שילכו (רק) ליריחו, כי מתשבה דיבור ומעשה הם ברשותו של אדם, ולכן יש ציווי לכאו"א לתור ולכתוז את המתשבה דיבור ומעשה שלו שיהיו כולם להוי'. משא"כ המדות שבלב אינם ברשותו של כל אדם, דצדיקים (דוקא) לבם ברשותם¹¹, ולכן במרגלים ששלח משה לתור את כל הארץ

* יצא לאור בקונטרס כ"ח סיון — תשמ"ח, "מוצש"ק פ' שלח, שנת הקהל, שנת תשמ"ח. "לקראת יום הבחיר כ"ח סיון הבעל"ט, יום בו ניצלו כ"ק אדמו"ר שליט"א והרבנית הצדקנית נ"ע מעמק הבכא האירופאי והגיעו צלחה לארצות הברית (ביום כ', כ"ח סיון ה'תש"א), שאז התחילה תנופה חדשה בהחזקת והפצת התורה והיהדות והפצת המעניות, ע"י התייסדות המוסדות המרכזיים "מחנה ישראל", "קה"ת" ו"מרכז לעניני חינוך" שבראשם עמד כ"ק אדמו"ר שליט"א.

- 1) יהושע ב, א. — הפטרה ש"ק פ' שלח.
- 2) פרשתנו נא, ג. וראה גם אוה"ת פרשתנו ד"ה שלח לך ע' תלט ואילך.
- 3) פרשתנו יג, ב ובפרשי" עה"פ. סוטה לד, ריש ע"ב. ועד"ז כתנחומא פרשתנו ה (בסופה). במדב"ר פרשתנו פט"ו, ח.
- 4) ראה במדב"ר פט"ו, טו. תנחומא בהעלותך יו"ד.
- 5) כמובן בפשטות. ולהעיר גם מיהושע שם, ג "לחפור את כל הארץ באר". וזהו גם "לכו וראו את הארץ ואת יריחו" (יהושע שם, א) — "ראו את הארץ" ע"י "את יריחו".
- 6) פרשי" פרשתנו יג, כא. שם, כה.
- 7) ובאוה"ת שם ע' תמ "דודאי פשוט שבחי" נתינת הארץ לישראל ישנו גם עתה ברוחניות".
- 8) להעיר מתניא פ"ט (יד, רע"א), דהמלחמה של נה"א ונה"ב "על הגוף וכל אבריו" היא דוגמת מלחמת שני מלכים על עיר "שכל אחד רוצה לכבשה".
- 9) לקו"ת שם נא, ד ואילך. אוה"ת שם ע' תמא ואילך.
- 10) ח"ג קפו, א — הובא בלקו"ת שם. ומציין שם לד"ה אלה מסעי (לקו"ת מסעי פט, ב) — נעתק גם באוה"ת שם. ובוהר שם מדובר בלבושים כפשוטם וריח כפשוטו, שהשייכות דלבושים לריח היא בכל הלבושים. ומתשבה דיבור ומעשה נק' בשם יריחו ויריחו מלשון ריח גם לפני הכיבוש ואפילו לפני שילוח המרגלים לשם.
- 11) ב"ר פל"ד, י. ועוד. וראה תניא פ"ו.

(לבחון את המדות, שיהיו כולם להוי') כתיב שלח לך לדעתך, אני איני מצוה לך, כי העבודה דכיבוש המדות (בשלימות) היא דוקא ע"י גילוי בחי' משה, ואינה שוה לכל נפש.

ג) **והנה** התורה היא נצחית. ומזה מוכן, דזה שמסופר בתורה (גם) שילוח המרגלים (דמשה) לתור את כל הארץ, הוא הוראה נצחית לכאו"א מישראל. ויובן זה בהקדים המבואר בתניא¹² בענין צדיקים ובינונים, שעבודת הבינונים היא (בעיקר¹³) בלבושי הנפש, מחשבה דיבור ומעשה, ולכן מדת הבינוני היא מדת כל אדם, שגם כשהלב חומד ומתאוה איזו תאוה כיכלתו להתאפק¹⁴ ולמשול ברוח תאותו שכלבו שלא למלאותה כמעשה דיבור ומחשבה (שלא לחשוב עד"ז ברצונו¹⁵), ועד שכיכלתו להסיח דעתו ממנה לגמרי. משא"כ עבודת הצדיקים היא בעיקר במדות שבלב (אהבה ויראה), ואין כל אדם זוכה לזה. כי דבר המסור ללב אין לאדם משפט הבחירה כל כך. אלא שאעפ"כ, משביעין (לכאו"א מישראל) תהי צדיק¹⁶, שכל אחד צריך גם להשתדל בעבודת הצדיקים, כמבואר בארוכה בתניא.

ד) **ויש** לומר, דזהו שהציווי להרוג שבעה עממין ולכבוש את ארצם הוא נצחי בכל דור¹⁷, אף שכיבוש ארץ שבעה עממין הוא הפיכת ז' המדות דנפש הבהמית לקדושה, דענין זה שייך לצדיקים, ואין כל אדם זוכה לזה¹⁸, כי כאו"א מישראל צריך

12 פי"ד.

13 ראה לקמן הערה 31.

14 לשון אדה"ז בתניא פי"ב (זו, א).

15 כ"ה לכאורה הכוונה בתניא שם (וראה שם זו, ב). ועפ"ז מוכן מה שמוסיף לאח"ז "ולהסיח דעתו לגמרי" — דלא רק שלא יחשוב ברצונו אלא שגם "יסית דעתו (ויתירה מזו) לגמרי".

ועד"ז בפי"ד "לעשות ולדבר ולחשוב גם מה שהוא נגד תאות לבו", ולאח"ז מוסיף "להתגבר ולהסיח דעתו ממנה לגמרי".

ועפ"ז יומתק שכשמדבר בענין "להסיח דעתו" אומר "להתגבר ולהסיח דעתו", משא"כ ב"לעשות ולדבר ולחשוב" אינו אומר "להתגבר". ועצ"ע.

16 נדה ל, ב.

17 כדמוכח גם מזה שהציווי להרוג שבעה עממין נמנה בתרי"ג מצוות (ספר המצות להרמב"ם מ"ע קפז), שהן נוהגות לדורות* (ספר המצות להרמב"ם שרש ג).

18 ואף שהאחי"ז המביאים לעשיית המצוות (ראה תניא רפי"ז. פמ"ב ס, סע"ב). ובכ"מ צ"ל בכאו"א, ועל אחי"ז אלו נאמר "כי קרוב אליך הדבר מאד" (תניא רפי"ז) — הרי מכיון שאחי"ז אלו נצרכים לעשיית המצוות, הם נכללים (לכאורה) בכיבוש יריחו, וענין כיבוש ארץ שבעה עממין** היא העבודה דאחי"ז עצמם*** (שלמעלה מהמדות המביאים לעשי').

* בספר המצות שם מ"ע קפז, דזה שהציווי להרוג שבעה עממין נמנה בתרי"ג מצוות הוא לפי שהוא "נוהג בכל דור שימצא בו אפשרות הדבר ההוא". אבל בפנימיות הענינים יש לומר, שכל התרי"ג מצוות נוהגות לדורות אלא שזוהו ברוחניות. וזהענין מהידוע (אגה"ק סכ"ט. ובכ"מ) שכל אדם מישראל צריך לקיים כל התרי"ג מצוות — אלא שיש (כאלה) שקיימו זה בגלגול הקודם.

ולהעיר — שתרי"ג ה"ז כנגד אברים וגידיים — הם ג"כ בכל הדורות.

** ומכש"כ שילוח המרגלים לתור את הארץ, שענינה הוא "לבחון את מהות אחי"ז" (לקו"ת שם נב, א).

*** ובלקו"ת שם מדבר בענין אחי"ז אלו. כדמוכח גם ממי"ש שם "ודוה אי"א אלא בבחי' משה . . ואינו שוה לכל נפש" — משא"כ אהבה (ויראה) המביאה לעשיית המצוות היא "קרוב מאד ונקל לכל אדם" (תניא רפי"ז) — כג, רע"א).

לעשות כל מה שביכלתו לקיים את השבועה שמשביעין אותו תהי צדיק¹⁹. וזהו מה שגם הסיפור דשילוח המרגלים (דמשה) לתור את כל הארץ נכתב בתורה (מלשון הוראה²⁰), ש"א מִיִּשְׂרָאֵל צֵרִיךְ לְתוֹר וּלְבַחֲוֹן אֶת הַמְּדוֹת שְׁלוֹ, שִׁיהִי כֹּלֶם לְהוֹי". אלא שאעפ"כ, במרגלים דמשה כתיב שלח לך לרעתך, אני איני מצוה לך, כי עיקר הציווי הוא על המחשבה דיבור ומעשה (כיבוש יריחו), שבהם (דוקא) הרשות נתונה לכל אדם, מש"כ במדות שבלב.

ה) **והנה** הטעם לזה (שמחדומ"ע הם ברשותו של אדם, מש"כ המדות שבלב) הוא²¹, כי מחשבה דיבור ומעשה הם לבושי הנפש. ולכן, כמו שלבושי הגוף, עם היות שהאדם צריך ללבושים [מצד ענין הצניעות כיון דיתבוש²²], וגם בכדי להגן עליו מקור וחום], מ"מ ביכלתו לפושטם, ומכש"כ שאינו מוכרח בלבושים אלו (שלוש עכשיו) וביכלתו להחליפם בלבושים אחרים, עד"ז הוא בלבושי הנפש, דהלבושים דיבור ומעשה אפשר לפושטם, וגם המחשבה שהיא בתמידות, נחלפת במחשבה אחרת. מש"כ השכל והמדות ה"ה מהות הנפש²³, ולכן, בכדי לשנותם, צריך ליגיעה, ועד לנתינת כח מיוחד למעלה.

ו) **ויש** לומר, דענין זה (שמחדומ"ע הם לבושים) הוא גם מהטעמים על זה שהענין דמחשבה דיבור ומעשה נוגע יותר מהמדות. והיינו, דזה מה שעיקר הענין שדורשים מכאור"א היא העבודה במחשבה דיבור ומעשה, הוא (לא רק מפני שהם ברשותו כנ"ל, אלא גם) לפי שזה נוגע יותר. ויובן זה בהקדים המבואר בכ"מ²⁴ בענין הלבושים, דשרש הלבושים הוא למעלה משרש האדם המלוכש בהם. ומעלה זו שמצד שרשם, ניכרת בהם גם לאחרי שנמשכו למטה. דזהו מה שהלבושים הם מקיפים על האדם, ומוסיפים בו יופי ותפארת, ר' יוחנן קארי למאני מכבודתא²⁵, לפי שבשרשם הם למעלה מהאדם. ועד"ז הוא גם בלבושי הנפש מחשבה דיבור ומעשה, דשרש הלבושים הוא למעלה מהנפש. ולכן, ע"י המחשבה דיבור ומעשה דתרי"ג מצוות, שהם הלבושים דנפש האלקית, נעשה עלי' בהנשמה, למעלה יותר מכמו שהיא מצד עצמה²⁶ [דזהו גם מה שהמצוות הם לבושים להנשמה שעל ידם דוקא יכולה ליהנות מזיו השכינה, כמבואר בארוכה בכ"מ²⁷ וגם בלקו"ת ד"ה זה²⁸], וע"י המחשבה

19) בלקו"ת שם (נב, א) כותב הצי"צ בהגהה "ועיין בסש"ב פי"ד". ויש לומר, שמרמו בזה להרץ מ"ש בתורה שילוח המרגלים דמשה, ככפנים.

20) ראה זח"ג גג, ב.

21) ראה גם ד"ה נחזה עליו רוח הוי' גו' ה'תשי"ד סעיף ב (לעיל ע' קעב). וש"נ.

22) ראה שו"ע אדה"ז אור"ח מהדו"ת סימן ב בתחלתו.

23) תניא פי"ב ופי"ג (כו"כ פעמים). ועד"ז תניא רפ"ג ורפ"ו. וראה תו"א רפ"ו וירא. לקו"ת ויקרא ד, ב. ובכ"מ.

24) ראה לקו"ת ברכה צט, א ואילך. סידור (עם דא"ח) כ, כ ואילך. רכו, ב. ובכ"מ.

25) שבת ק"ג, א.

26) תניא פ"ד.

27) אגה"ק סכ"ט. תו"א חיי שרה טז, א [ושם טז, ג ואילך מציין לכ"מ בזהר ובע"ח]. מקץ לב, ד ואילך.

לקו"ת מסעי פט, ב. צא, א. ועוד.

28) נא, ג.

דיבור ומעשה בעוני העולם שאינם לשם שמים, הלבושים דנפש הבהמית, נעשה ירידה בנפש הבהמית למטה יותר מכמו שהיא מצד עצמה²⁹. ומכיון שנפש האלקית מלוכשת בנפש הבהמית, ע"י הירידה בנפש הבהמית, נעשה ירידה גם בנפש האלקית, שנפש הבהמית מורידה גם את נפש האלקית (המלוכשת בה) למטה מטה³⁰. וזהו מה שעיקר עבודת האדם היא סור מרע ועשה טוב בפועל ממש במחשבה דיבור ומעשה³¹, כי הכוונה בירידת הנשמה למטה היא בכדי שע"י עבודתה למטה תתעלה למעלה יותר מכמו שהיא מצד עצמה (כמו שהיתה קודם ירידתה), ועל"י זו נעשית דוקא ע"י העבודה בהלבושים דמחדומ"ע, דוגמת הלבושים כפשוטם שעל ידם דוקא מיתוסף יופי ותפארת בהאדם הלוכשם וכו'.

זזהו גם מה שיריחו היא מנעולה של ארץ ישראל, שע"י העבודה דסור מרע ועשה טוב במחשבה דיבור ומעשה [ומכש"כ כשישנה גם העבודה דשילוח המרגלים ליריחו, לתור ולבחון את המחדומ"ע שיהיו כולם להוי"ן], עי"ז מגיעים³² לבירור והפיכת המדות — כיבוש ארץ ז' עממין, ועד לירחיב ה' אלקיך את גבולך³³, כיבוש דגם ארץ קני קניזי וקדמוני³⁴ — ג' מוחין³⁵, כביאת משיח צדקנו, בקרוב ממש.

29 ראה תניא פ"ו. ובקיצורים והערות לתניא להצ"צ (ע' ג) דלבושי נפש הבהמית "טמאים יותר ממנה". וע"פ מ"ש שם (ע' פ) בענין "לבושי מסאבו" "דגם בק"ן יש אבי"ע" — יש לומר, דזה שלבושי נפש הבהמית "טמאים יותר ממנה" הוא גם כשהמחשבה דיבור ומעשה הם בלי תאוה ורק שאינם לשם שמים — אף שאז הם ק"נ ואינם יורדים בגק"ט (קיצורים והערות שם פ"ז).

30 ראה תניא ספכ"ד. ובכ"מ.

31 וזה שצריך לאהוי"ר הוא בכדי שהתומ"צ (שבמחדומ"ע) יהיו פרוח לעילא, שלכן נק' בשם "גדפין"

(תניא ספ"מ — נה, סע"ב).

32 ראה לעיל הערה 5.

33 ראה יב, כ. שופטים יט, ח.

34 ספרי עה"פ ראה שם. פרש"י עה"פ שופטים שם.

35 ד"ה אל תצר את מואב לאדמו"ר האמצעי — מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"א ע' ח ואילך.

- א'כ"ס -

המרגלים ששלח יהושע	המרגלים ששלח משה	
<p>שליחת המרגלים הייתה על פי ציווי ה' ליהושע</p>	<p>שליחת המרגלים הייתה על פי דעתו של משה</p>	<p>איך?</p>
<p>מרגלים אלו נשלחו לתור ולרגל רק בריחתו, "מנעולה של ארץ ישראל"</p>	<p>מרגלים אלו נשלחו לתור ולרגל בכל הארץ לאורכה ולרוחבה</p>	<p>לאן?</p>
<p>פעולות האדם בריגול אחר כלי המחשבה-דיבור ומעשה שלו ("מנעול הנפש"), לכבוש אותם לאלוקות ולשנות אותם</p>	<p>פעולות האדם בריגול אחר המידות שבלב, לכבוש אותם לאלוקות ולשנות אותם</p>	<p>בנפש האדם</p>
<p>יש על זה ציווי, כי מחשבתו-דיבורו-המעשיו של האדם הם ברשותו, הוא יכול לשלוט עליהם ולבחון שהם יהיו שייכים לאלוקות</p>	<p>איך על זה ציווי, כי לא כל אדם יכול להגיע לכיבוש ושינוי מידותיו לאלוקות בשלמות, היות והמידות לא ברשותו</p>	<p>ולכן:</p>
<p>זו עבודת הבינונים, מידת כל אדם, שכאשר נופלת לאדם איזו שהיא תאוה בלב, ביכולתו להתאפק ולשלוט עליה שלא יעשה או ידבר או אפילו יחשוב עליה</p>	<p>זו עבודת הצדיקים, שלא כל אחד זוכה לזה וכל אופן זה מופיע בתורה מלשון הוראה לכל אחד, כי ישנה השבועה "משביעין אותו חגי צדיק", ולכן כל אחד צריך להשתדל גם בעבודת זו</p>	<p>בעניין צדיקים ובינונים</p>
<p>מכיוון שבלי המחשבה-דיבור-ומעשה של האדם הם כלבשים חיצוניים על הנפש שלו, לכן כמו שבכלבים גשמיים בכל רגע נתון האדם יכול לפושטם ולהחליפם, כך גם בכלבשי הנפש הרוחניים ניתן לצוות את האדם שיהליפם שיהיו שייכים לאלוקות</p>	<p>מכיוון ששכלו ומידותיו של האדם הם מהות הנפש שלו, לכן מאוד קשה לשנות אותם ולא כל אדם זוכה לזה</p>	<p>הטעם לחילוק בין המחד"מ למידות</p>

מה נוגע אלינו יותר?

הבגדים שהאדם לובש מוסיפים לאישיותו יופי ותפארת, למרות היותם לבושים שהם חיצוניים על האדם, מכיוון שבשורשם הם נעלים יותר מהאדם הלוּבשם; כך גם בלבושים הרוחניים של נפש האדם, שהם מחשבותיו-דיבוריו-ומעשיו של האדם, דווקא ההתעסקות בהם מעלה ומתקנת את נשמת האדם לדרגה יותר מכפי שהיא מצד עצמה, למרות היותם כביכול משהו חיצוני על הנשמה ולא מהותה, מכיוון שבשורשם הם נעלים יותר מהנשמה.

במילים פשוטות: אל לו לאדם לנסות ישר לשנות את עצמו מבפנים ולהילחם עם התאוות הטבעיות שיש לו בלב פנימה, אלא שהאדם יעבוד בעיקר עם "מנעול הנפש" שלו - יסיט את מחשבתו ממחשבות לא טובות, ידבר רק דיבורים חיוביים וירבה במעשים טובים - וזה בכוחו של כל אחד, וכך לאט-לאט זה ישפיע וישנה גם את המידות והרגשות השליליות שטבועות במהות נפשו. או כפי שאומר 'ספר החינוך': "אחר המעשים - נמשכים הלבבות".

- הוספה -

• ברכת המזון •

ושבע ברכות

על פי נוסח האריז"ל

ברכת המזון

ע"פ נוסח האר"י ז"ל

קודם מים אחרונים ביום שאין אומרים תחנון יאמר זה:

שיר המעלות בשוב יי את־שיבת ציון היינו כחלמים:
 אז ימלא שחוק פינו וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה אֲזַי אִמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְּדִיל
 יי לַעֲשׂוֹת עִם־אֱלֹהִים: הַגְּדִיל יי לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ הַיְיִנוּ שְׂמִיחִים:
 שׁוּבָה יי אֶת־שְׁבִיתֵנוּ כְּאֶפְיָקִים בְּנִגְבִּים: הַזְרְעִים בְּדַמְעָה בְּרִנָּה
 יִקְצְרוּ: הַלֹּחֶף יִלְךְ וּבָכָה נִשְׂא מִשְׁדֵּי־הַזֶּרַע בְּאֵיבוֹא בְּרִנָּה נִשְׂא
 אֶלְמֹתָיו:

לבני־קרח מזמור שיר יסודתו בהררי־קדש: אֱהָב יי שְׁעָרֵי
 צִיּוֹן מִכָּל מִשְׁכָּנֹת יַעֲקֹב: נִכְבְּדוֹת מְדַבֵּר בְּךָ עִיר הָאֱלֹהִים
 סְלָה: אֲזַכִּיר רַהֵב וּבָבֶל לִידְעֵי הַנְּהַ פְּלִשְׁתִּי וְצוֹר עִם־כּוֹשׁ זֶה
 יִלְד־שָׁם: וְלִצִּיּוֹן יֹאמֶר אִישׁ וְאִישׁ יִלְד־בָּהּ וְהוּא יְכוֹנְנָה עֲלִיוֹן:
 יי יִסְפֹּר בְּכַתוּב עַמִּים זֶה יִלְד־שָׁם סְלָה: וְשָׂרִים כְּחַלְלִים כָּל־
 מַעֲיָנֵי בְּךָ:

אברכה את־יי בכל־עת, תמיד תהלתו בפני: סוֹף דְּבַר
 הַכֹּל נִשְׁמָע, אֶת־הָאֱלֹהִים יִרְא וְאֶת־מִצְוֹתָיו שְׂמוֹר כִּי־זֶה כָּל־
 הָאָדָם: תְּהִלַּת יי יְדַבֵּר־פִּי וּיְבָרֵךְ כָּל־בֶּשָׂר שֵׁם קֹדֶשׁוֹ לְעוֹלָם
 וָעַד: וְאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יְהִי מִעַתָּה וְעַד־עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

קודם מים אחרונים יאמר פסוק זה:

זֶה חֶלְק־אָדָם רָשָׁע מֵאֱלֹהִים וְנַחֲלַת אִמְרוּ מֵאֵל:

ואחר מים אחרונים יאמר פסוק זה:

וַיְדַבֵּר אֱלִי זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי יי:

אם מברכין בזימון אומר המזמן:

הב לן וּנְבָרֶיךָ:

(או בל"א רבותי מיר וועלין בענטשין).

ועונין המסובין: **יְהִי שֵׁם יי מְבָרַךְ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם:**

המזמן אומר: **בְּרִשׁוֹת מְרַנֵּן וְרַבָּנֵן וְרַבּוֹתֵי,**

נְבָרֶיךָ (בעשרה: אֱלֹהֵינוּ) שְׂאֲכָלְנוּ מִשְׁלוֹ:

ועונין המסובין: **בְּרוּךְ (בעשרה: אֱלֹהֵינוּ) שְׂאֲכָלְנוּ מִשְׁלוֹ וּבָטוּבוֹ**

חַיֵּינוּ:

המזמן חוזר ואומר: **בְּרוּךְ (בעשרה: אֱלֹהֵינוּ) שְׂאֲכָלְנוּ מִשְׁלוֹ וּבָטוּבוֹ**

חַיֵּינוּ:

בסעודת נשואין המזמן אומר:

נְבָרֶיךָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשְּׂמִיחָה בְּמַעֲוֹנוֹ שְׂאֲכָלְנוּ מִשְׁלוֹ:

המסובים עונין: **בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשְּׂמִיחָה בְּמַעֲוֹנוֹ שְׂאֲכָלְנוּ מִשְׁלוֹ**

וּבָטוּבוֹ חַיֵּינוּ:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הֵזַן אֶת־הָעוֹלָם כֻּלּוֹ
בְּטוּבוֹ בְּחֵן בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים הוֹאֵנוֹתָן לָחֵם לְכָל־בֶּשָׂר כִּי
לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ: וּבָטוּבוֹ הַגְּדוֹל עֲמָנוּ תָּמִיד לֹא־חָסַר לָנוּ וְאֵל
יַחֲסֹר־לָנוּ מִזּוֹן לְעוֹלָם וְעַד: בְּעִבּוֹר שְׁמוֹ הַגְּדוֹל כִּי הוּא אֵל זֶן
וּמִפְרִיָס לְכָל וּמִטֵּיב לְכָל וּמִכֵּין מִזּוֹן לְכָל־בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא:
כְּאִמּוֹר פּוֹתַח אֶת־יָדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל־חַי רָצוֹן: בְּרוּךְ אַתָּה יי
הֵזַן אֶת־הַכֹּל:

נֹדֵדָה לָךְ יי אֱלֹהֵינוּ עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ לְאַבּוֹתֵינוּ אֶרֶץ חֲמֹדָה
טוֹבָה וְרַחֲבָה וְעַל שֶׁהוֹצֵאתָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עַבָדִים וְעַל־בְּרִיתְךָ שֶׁחַתַּמְתָּ בְּבִשְׂרָנוּ וְעַל

תורתך שלמדנתנו ועל חקיך שהודעתנו ועל חיים חן וחסד
 שחוננתנו ועל אכילת מזון שאתה זן ומפרנס אותנו תמיד
 בכל יום ובכל־עית ובכל־שעה:

ועל הכל יי אלהינו אנחנו מודים לך ומברכים אותך.
 יתברך שמה בפני כל־חי תמיד לעולם ועד: כפתוב ואכלת
 ושבעת וברכת את־יי אלהיך על־הארץ הטבה אשר נתן־לך:
 ברוך אתה יי, על־הארץ ועל־המזון:

רחם יי אלהינו על־ישראל עמה ועל־ירושלים עירה ועל
 ציון משכן כבודך ועל מלכות בית דוד משיחה ועל הבית
 הגדול והקדוש שנקרא שמה עליו: אלהינו אבינו רענו (בשבת
 רוענו) זוננו פרנסנו וכלכלנו והרויחנו והרוח לנו יי אלהינו
 מהרה מפל־צרותינו: ונא אל־תצריכנו יי אלהינו. לא לידי
 מתנת בשר ודם ולא לידי הלואתם כי אם לידך המלאה
 הפתוחה הקדושה והרחבה שלא נבוש ולא נכלם לעולם
 ועד:

בשבת אומרים:

רצה והחליצנו יהוה אלהינו במצותיך ובמצות יום השביעי השבת
 הגדול והקדוש הזה כי יום זה גדול וקדוש הוא לפניה. לשבת־בו
 ולנוח־בו באהבה כמצות רצונך. וברצונך הנית לנו יהוה אלהינו שלא
 תהא צרה ויגון ואנחה ביום מנוחתנו. והראנו יהוה אלהינו בנחמת
 ציון עירה. ובבגן ירושלים עיר קדשה כי אתה הוא בעל הישועות
 ובעל הנחמות:

בראש חודש ובחול המועד אומרים:

אלהינו ואלהי אבותינו, יעלה ויבא, ויגיע ויראה וירצה, וישמע
 ויפקד ויזכר, זכרונו ופקדוננו, וזכרון אבותינו, וזכרון משיח בן־דוד
 עבדך, וזכרון ירושלים עיר קדשה, וזכרון כל־עמה בית ישראל לפניך

לפליטה לטובה, לחן ולחסד ולרחמים ולחיים טובים ולשלום, ביום בראש חדש: ראש החדש הזה. בחוה"מ פסח: חג המצות הזה. בחוה"מ סוכות: חג הסוכות הזה. זכרנו יי אלהינו בו לטובה. ופקדנו בו לברכה. והושיענו בו לחיים טובים. ובדבר ישועה ורחמים חוס ותננו ורחם עלינו והושיענו כי אליה עינינו, כי אל מלך חנון ורחום אתה:

ובנה ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו. ברוך אתה יי, בונה ברחמיו ירושלים. אמן:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, האל. אבינו מלפנו. אדירנו בוראנו גואלנו יוצרנו. קדוּשְׁנו קדוּשׁ יַעֲקֹב רוענו רועה ישראל המלך הטוב והמטיב לכל בכל יום ויום. הוא היטיב לנו. הוא מטיב לנו. הוא ייטיב לנו. הוא גמלנו הוא גומלנו הוא יגמלנו לעד. לחן ולחסד ולרחמים. ולרוח הצלה והצלחה. ברכה וישועה. נחמה פרנסה וכלכלה ורחמים וחיים ושלום וכל טוב ומכל טוב לעולם אל יחסרנו:

הרחמן הוא מלוך עלינו לעולם ועד:

הרחמן הוא יתברך בשמים ובארץ:

הרחמן הוא ישתבח לדור דורים ויתפאר בנו לעד ולנצח נצחים ויתהדר בנו לעד ולעולמי עולמים:

הרחמן הוא יפרנסנו בכבוד:

הרחמן הוא ישבור עול גלות מעל צוארנו והוא יוליכנו קוממיות לארצנו:

הרחמן הוא ישלח ברכה מרבה בבית זה ועל שלחן זה שאכלנו עליו:

הרחמן הוא ישלח לנו את אליהו הנביא זכור לטוב ויבשר לנו בשורות טובות ישועות ונחמות:

(חסידים נוהגים לומר: הַרְחֵמֶן הוּא יְבָרֶךְ אֶת אֲדוֹנֵינוּ מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ):
 הַרְחֵמֶן הוּא יְבָרֶךְ אֶת־אָבִי מוֹרִי בְּעַל הַפִּית הַזֶּה וְאֶת־אִמִּי
 מוֹרְתִי בְּעַלַּת הַפִּית הַזֶּה. אוֹתָם וְאֶת־בֵּיתָם וְאֶת־זֶרְעָם וְאֶת־
 כָּל־אֲשֶׁר לָהֶם. אוֹתָנוּ וְאֶת־כָּל אֲשֶׁר־לָנוּ: כְּמוֹ שֶׁבָרַךְ אֶת־
 אֲבוֹתֵינוּ אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב בְּכָל מְכַל כָּל כֵּן יְבָרֶךְ אוֹתָנוּ
 (בני ברית) כְּלָנוּ יַחַד בְּבִרְכָה שְׁלֵמָה. וְנֹאמַר אָמֵן:

מְמָרוֹם יִלְמְדוּ עָלָיו וְעָלֵינוּ זְכוּת שְׁתֵּהא לְמִשְׁמֶרֶת שְׁלוֹם
 וְנִשְׂא בְּרָכָה מֵאֵת יי וְצִדְקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְנִמְצָא חַן וְשִׁכְל
 טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם:

בשבת: הַרְחֵמֶן הוּא יְנַחֵלֵנוּ לְיוֹם שְׁכָלוֹ שַׁבַּת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים:
 בר"ח: הַרְחֵמֶן הוּא יַחְדָּשׁ עָלֵינוּ אֶת־הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לְטוֹבָה וְלְבִרְכָה:
 ביו"ט: הַרְחֵמֶן הוּא יְנַחֵלֵנוּ לְיוֹם שְׁכָלוֹ טוֹב:
 בר"ה: הַרְחֵמֶן, הוּא יַחְדָּשׁ עָלֵינוּ אֶת הַשָּׁנָה הַזֹּאת לְטוֹבָה וְלְבִרְכָה:
 בסוכות: הַרְחֵמֶן הוּא יְקִים לָנוּ אֶת סֵכֶת דָּוִד הַנוֹפֶלֶת:

הַרְחֵמֶן הוּא יִזְכְּנוּ לִימֹת הַמְּשִׁיחַ וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא:
 מְגִדֵּל (בשבת ויו"ט ור"ח: מְגִדֵּל) יִשְׁוֹעוֹת מְלָכוֹ וְעֵשֶׂה חֶסֶד
 לְמִשְׁיחוֹ לְדָוִד וּלְזֶרְעוֹ עַד־עוֹלָם: עֵשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו הוּא
 יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן:

יִרְאוּ אֶת־יי קְדוֹשָׁיו כִּי־אֵין מַחְסוֹר לִירְאָיו: כְּפִירִים רָשׁוּ
 וְרַעֲבוּ, וְדוֹרְשֵׁי יי לֹא־יַחְסְרוּ כָּל־טוֹב: הוֹדוּ לַיי כִּי טוֹב, כִּי
 לְעוֹלָם חֶסְדּוֹ: פּוֹתַח אֶת־יְדָהּ, וּמִשְׁפִּיעַ לְכָל־חַי רָצוֹן: בְּרוּךְ
 הַגֹּבֵר אֲשֶׁר יְבַטַּח בֵּינִי, וְהִיָּה יי מְבַטַּחוֹ:

שבע ברכות

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, שהכל ברא לכבודו:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, יוצר האדם:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר יצר את האדם בצלמו, בצלם דמות תבניתו, והתקין לו ממנו בנן עדי עד. ברוך אתה יי, יוצר האדם:

שוש תשיש ותגל העקרה, בקבוץ בניה לתוכה בשמחה. ברוך אתה יי, משמח ציון בבניה:

שמח תשמח רעים האהובים, כשמח יצירך בגן עדן מקדם. ברוך אתה יי, משמח חתן וכלה:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר ברא ששון ושמחה חתן וכלה, גילה רנה דיצה וחדוה, אהבה ואחוה שלום ורעות. מהרה יי אלהינו ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים, קול ששון וקול שמחה, קול חתן וקול כלה, קול מצהלות חתנים מחפתם, ונערים ממשתה נגינתם. ברוך אתה יי, משמח חתן עם הכלה:

ומברך על הכוס:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, בורא פרי הגפן:

לזכות

החתן התמים אליעזר לייזר הכהן
והכלה מרת יעל שיחיו
קולין

לרגל נישואיהם בשעה טובה ומוצלחת
י"ח אייר, ל"ג בעומר, ה'תשפ"ו

נדפס ע"י ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' יעקב יצחק הכהן וזוגתו מרת חנה שיחיו קולין
הרה"ת ר' וועלוועל וזוגתו מרת חנה שיחיו חבקיין

ב"ה

הבית החדש! של "סיכומים במאמרי רבינו"

אתר ואפליקציה חדשים ללימוד מאמרי הרבי בצורה נוחה, מסודרת ונגישה

חיפוש מהיר לפי נושאים 🔍 כל המאמרים במקום אחד 🖥️ גישה נוחה מכל מכשיר

9. מאמר ד"ה "גדול יהיה כבוד הבית" התשכ"ב
10. מאמר ד"ה "ולקחתם לכם" התשל"ט
11. מאמר ד"ה "כי ישאלך בנג" התשל"ח
12. מאמר ד"ה "תורה ציווה" התשכ"ג
13. מאמר ד"ה "ביום עשתי עשר" התשל"א
14. מאמר ד"ה "כימי צאתך" התשל"ט
15. מאמר ד"ה "שיר המעלות" התשכ"ב

1. מאמר ד"ה "ציון במשפט תפרה" התשמ"א
2. מאמר ד"ה "וישלח יהושע" התשל"ו
3. מאמר ד"ה "ומקנה רב" התשכ"א
4. מאמר ד"ה "וקיבל היהודים" התשי"א
5. מאמר ד"ה "רני ושמחי" התשכ"ז
6. מאמר ד"ה "ואישה אחת" התשמ"ו
7. מאמר ד"ה "הבאים ישרש יעקב" התשמ"ח
8. מאמר ד"ה "על כן קראו" התשי"ג

רשימת המאמרים
שיצאו לאור עליהם
סיכומים על ידינו:

סקרו עכשיו והתחילו ללמוד:

האתר החדש והמיוחד פותח ונבנה ע"י החתן שי, ותודתנו הרבה נתונה לו על כך.
לביניית ופיתוח אתרים ברמה גבוהה, צרו קשר: 054-9055423

הכאב מהעדר ה"קאך" במאמרים

"זה כבר עשרים וחמש שנה שאומרים מאמרי חסידות, ולאף אחד לא אכפת, ובודאי שאין עוסקים בזה בלהט ("מ'קאכט זיך ניט אין דעם")."

חשבתי אולי הסיבה לכך היא שלא סבירא להו הכי, אזי ניסיתי גם לחזור מאמרי רבותינו נשיאנו כצורתם ממש, ולא הועיל!

וכשחשבתי שרק נדמה לי שלא עוסקים בזה, בגלל שלא כותבים לי, אבל לעצמם עוסקים בזה, שלחתי מרגלי חרש לבחון איך מתנהגים בינם לבין עצמם, ונתברר שאכן לא עוסקים בזה.

ולכאורה, היתכן?! הרי זה חסידות של הרבי שלך ולמה אינך לומד זאת?!

ומלבד כל הענינים - לעסוק בלהט ("קאכן זיך") בלימוד החסידות הוא דבר ערב ("פשוט א געשמאקע זאך"), "טעמו וראו כי טוב הוי".

(משיחת ש"פ מקיץ ה'תשל"ה)

סיכונים

במאמרי-רבינו

• מאמרי הרבי מסוכמים בשפה בהירה ופשוטה •

© כל הזכויות שמורות למענדי קולין, ה'תשפ"ו

לתגובות, הערות, הארות והקדשות בספר המיוחד שיו"ל בעתיד: 050-3760770